

Redacțiunea, Administrațiunea, și Tipografia:
Brașov, piața mare Nr. 30.

Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscrise nu se retrimită.

INSEDATE se primesc la Administrațiune în Brașov și la următoarele Birouri de anunțuri:
în Viena: M. Duka, Hainrich Schutek, Rudolf Musse, A. Opatk's Nachfolger; Anton Oppelk, J. Dammelberg, in Budapesta: A. V. Goldberger, Eckstein Bernat; în Bucuresci: Agence havas, Sac-coursale de Roumanie; în Hamburg: Karolyi & Liebmann.

Prețul inserțiunilor: o seriă garmond pe o colonă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tariful și învoială.

Reclame pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

NUMERŪ DE DUMINECĂ 32

„Gazeta” iese în mâ-care și.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.

N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.

Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.

N-rii de Duminecă 8 franci.

Se primumără la toate oficiile postale din țară și din afară și în dd. colectorii.

Abonamentul pentru Brașov
a administrațiune, piața mare, Târgul lui Nr. 30 etajul I:
1. pe un an 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.

Ca dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Unu exemplar 5 cr. v. a. sau 15 bani. Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 173. — Anul LVII.

Brașov, Sâmbătă-Duminecă, 6 (18) August

1894.

Floricele dela cursul din Sepsi-St.-Georgiu.

După însemnările unui învățator român.

„Învățați în anul acesta câtă veți pute unguresce, căci pe viitor cine știe, ce va mai fi? Imprejurările sunt grele, lupta e mare, cum se și dice românește:

„Rău s'arde, rău va fi
„Cin' va scăpa, bin'o fi!”

Cu aceste cuvinte, rostite în limba română la finea vorbirei sale unguresci, a deschis cursul de limba maghiară din Sepsi-St.-Georgiu inspectorul de școle pensionat, Szeremlei.

Acestă domn n'a fost însărcinat de guvern să conducă cursul. Învățătorii nemaghiari veniseră în număr mare, mânați de inspectorii de școle unguresci în activitate, la isvorul tămaduirei. Dér nu era cine să-i tămaduiască. Guvernul nu se îngrijise încă de a câștiga puterile didactice de lipsă și de a organiza cursul. Atunci dl Szeremlei a luat de bună voie conducerea provizoriă și, ca om bun de inimă, cum se vede, s'a gândit la vremurile grele, ce mai pot veni peste capul bietilor învățători și i-a stăruit să învețe unguresce, câtă vor pute, căci atunci d'ora d'ora vor scăpa mai lesne din primejdiă.

„Imprejurările sunt grele, lupta e mare!”

Cum se nu fiă grele împrejurările, când învățătorii noștri nu mai știu ce-i de capul lor; când nu mai sunt siguri de ași pe mâne de posturile lor; când asupra capetelor lor și a școlilor confesionale, la cari sunt aplicați, atârna necurmat și totu mai amenințătoră sabia „limbei statului?”

Cum se nu fiă lupta mare, când căpetenia guvernului ne spune, că ținta lui este „lățirea limbei statului” așa „ca fie-cine s'o înțelégă” și că va fi vai de aceia, „cari se vor

impotrivi acestei lățiri, séu vor ași în contra ei?” Dér apoi unde rămâne limba noastră românească? Ce va fi de ea, când vom fi prizonieri pentru că ne îngrijim de ea și luăm în apărare dreptul ei? S'ar pute ore să ne împotrivism lățirii „limbei statului”, când ea se face într'un mod, care amenință cu cuitropire limba și școlele noastre, când se face cu călcarea chiar a legilor în vigoare? Și cum se nu fiă lupta mare, când apărându-ne limba dulce strămoșească, apărăm tot-odată existența noastră națională, românismul nostru amenințat?

Avea dér dreptate dl Szeremlei, că „imprejurările sunt grele și lupta e mare”, și acesta s'a vădit mai târziu lămurit din vorbele și purtarea celui ce a urmat după el, ca director definitiv al cursului, trimis după ștece șile de cătră guvern.

Acesta, cu numele Szondi János, profesor la preparandia maghiară din Arad, le-a spus învățătorilor noștri în vorbirea, prin care li-s'a prezentat, cam aceste:

„Tera asta, frumoasă și bogată, dér nenorocită, a fost totdeauna a Maghiarilor (?); strămoșii lor au cucerit-o prin arme. (?) Imprejurările fatale și timpirea lor în cele politice au contribuit, ca această țară să fiă copleșită (!) de diferite naționalități, cari necurmat s'au luptat cu Maghiarii pentru asigurarea dreptului asupra pământului. Care a fost cauza acestor lupte? — Nu s'au putut înțelege unul cu altul, căci nu-și cunosc limba. Un mijloc de înțelegere comună, numai o limbă comună poate fi, căci e greu, ca în școlă să se învețe limba tuturor naționalităților, vre o 7 la număr. Statul maghiar de pretinde dec, pe basa dreptului de cucerire (sic!), dela cetățenii, pe cari îi ocroteste, învătarea limbei statului, .. ér pe cei ce se vor opune intențiunilor statului, acesta îi va zdrobi ca

pe nisce nemernici, și cei ce vor voi să-i scape nu vor reuși. Pildă: Un șarpe mare înghițise o mai-mată. Sôtele victimei vădându, că nu-o pot scăpa, s'au sfătuit să-și răsbune; au prăvălit o pără mare peste șerpe, când acesta durmea sătul în fundul unei prăpăștii. Învătura: Răsbunarea e próstă, necreștină (dér înghițirea maimuței a fost creștinăscă ? ..), să-o combatem prin școle noi învățătorii și să învătăm a ne iubi unul pe altul creștinesc, căci atunci mai fericit țera nu va fi ca „Magyarország”-ul!

Așa le vorbi omul guvernului învățătorilor noștri, la prima lui prezentare. Așa le înfățișă el, cum șerpele „limbei statului” va înghiți una după alta limbele naționalităților nemaghiare și cum acestea trebuie să rabde toate creștinesc și să părăsască ori ce gând de răsbunare, pentru-că numai așa s'ar pute feric statul maghiar.

În altă și le spuse, spre marea lor surprindere, că la venirea Maghiarilor, aceștia n'au aflat aici nici urmă de Român. Anonimul regelui Bela mintesca, când dice, că erau aici și Români, el a fost un Italian, care numai din dragoste pentru fugiții fi ai Romei a scris, că erau prin Ardeal. Românii însă au venit aici, ca păstori, numai în secolul al 13-lea din Bulgaria, ér limba română s'a format în Balcani...

Nu scieau învățătorii noștri, ce să facă, să se supere, ori să părăsască de rîș; dér aușii mai de parte, cum le glăsuia șovinistul director:

„Intręga configurațiune actuală a Europei atârna dela venirea Maghiarilor... Sub Ludovic cel mare patria Maghiarilor s'a întins din Baltica până la Marea Nęgră și la Marea Mediterană(?). Maghiarii sunt icul înțepenit în inima Europei, cari au scăpat (auș minune!) pe Nemți de slavizare și pe Slavii din

Ungaria de germanizare... Dér noi am crescut numai șerp la sinul nostru...

...Bujtogății (agitatorii) fac ca bivoli; când ved locomotiva statului se pun contra ei, adică în calea mersului spre fericire al statului (atunci încruntat a luat poziția bivolului, când împunge) dér vor fi zdrobiți, și „gyözöșul” (locomotiva) va merge falnic mai departe...

Și câte și-au auditu învățătorii noștri, pentru-că nu s'au învoit a aranja un concert curat unguresc pentru orfanii din Tergul Muresului. Deja pe unii începuse a-i instrui să cânte unguresc: „Isten ald meg a magyart” (Dóme binecuvântă pe Maghiar), dér învățătorii cerură să se pună în program și piese românești, sêrbesci și nemțesci.

Acesta nu se pôte! — dise directorul — pentru-că s'ar vătéma orgoliul cetățenilor din Sângeorgiu care e orașul cel mai maghiar, un centru al vitejilor Sęci și, cum sunt spiritele agitate, învățătorii ar fi putut să umble bătuți...

Cu toate astea, când au declarat directorului, că în asemeni împrejurări nu vor da concert, s'a răpedit cu totă furia asupra le certându-i, înjurându-i și amenințându-i.

...Cursurile aceste — esclama el — s'au deschis, ca să învătăm a ne iubi unul pe altul. Dér între noi sunt ómeni rai, crudți, tálhari, bastarđi, bujtogății etc. (Pe când înșira aceste epitete, spumega la gură de mâni și amenința cu pumnul de pe catedră)... trageți la carul statului toți în toate părțile... umblă rublele printre voi... unii trag spre Rusia, alții spre România, Serbia și dracul mai știe (tudja az ördög) încătrău. Acum cu concertul s'au deslarvat filocserile între noi, dér vor crepa ca câinii (dögölni fognak mint a kutják).

Și aici voinicosul director s'a dat pe față, că este un oșional deghisat, căci adause în mâ-

FOILETONULŪ „GAZ. TRANS.”

Ion Istetul.

Legendă De V. Urechia.

— Cumetriță dragă, dragă cumetriță!
— Ce poftesc, cumetre Urechia, de mă chemă la pîrlează?
— Rogu-te, împrumută-mi nițică sare.
— Cum de nu? Ecă, próspectă, de sub pisălog... Da ce, cumetre? te lăsași de senatoriă, te făcuși bucătar?
— De! cumetră... totu o bucătăriă, și încă próstă, și senatoriă!... Numai nu pentru asta îți cerui nițică sare... Ia am găsit cumetră, umblându mai deună pe lângă casarma Malmezon, o poveste o'am lăncedă și voi să cercu, ce-o eși de i-oiu da un prăfuleț de sare.
— Ce dici, că ai găsit la casarmă?.. Ei, da fiă ce-o fi... Ecă sarea cerută... De și-o mai trebui, cumetre...
— Mulțamescu, cumetriță...
— Pentru puțin, cumetre Urechia!
*
Păi, ci-că era la casarmă la Malmezon

un soldat, de-i dicea Ion Istetul. Nu că d'ora era prea isteț, ci pentru-că nu era isteț de loc, da de loc! Căpitanul Glonță, la care de-o vreme Ion era dat de vistavoiu, îi dicea adese, la densul acasă, cum îi disese și la casarmă peste doi ani de vreme:

— Ióne, isteț, mai isteț, mă Ióne! Recruții din fiă-care contingent, totu audându aste vorbe, creșură, că vistavoiului căpitanului Glonță îi dice: Ion Istetul și „deșcă Istetule” ași, și „deșcă Istetule” mâne, porecla se lipi de nume, ca muschiul de pom și ca nevoia de om. Dela o vreme și Ion însuși, când îl întreba vre-un sublocotenent eșit próspect ca felia de unt din școlă militară, când îl întreba cam îl chiamă, răspundea, cu mâna la bonetă, stându smirnă:

— Ion Istetul, să trăiți domnule sublocotenent!

Veni acu vremea să fiă liberat din óste Ion Istetul, și se pregătea să se întorne la satul lui, care era cât-colo, de parte, în județul Rimnicului Vâlcei, unde

l'astepta o muiere frumoasă și ténără, că apucase a-și pune prostiile popei pe cap înainte de ce pirdalnicul de sorțu să-l fiă chiamat la óste d'ora o învia vitejia lui Stefan cel Mare ș'a lui Mihai Vitezul.. Și pe ce odor de muiereșcă nimerise Ion!.. Isteț nu era Ion, dér dragostea n'are ochi, ci-că, și decf fata dascălului dela biserică din Săl-cați, — satul lui Ion, — ca să nu mai trecă o săptămână a brânzei peste 18 ani împliniți, fără ca petea să-i polească gâtele negre, ca pana corbului, primi să fiă nevasta lui Ion. Și éca așa: mai cu peciu dela protopopul pe doi carlan, mai cu ceva cosaci dela moșu popa, se făcu nunta lui Ion cu Acsinia fata dascălului.

Și pe traiu, neică!
Aș! pe traiu! când nu și-ai sfirșit de creatut rebójele datorilor cătră cinstita cărmuire!... Numai ce-l umflar pe bietul Ion dela vatra, unde într'o bună dimineță Acsinia puse, să se sfădescă în ólă, la clocot, nisce dragi de sarmăluțe de carne de mascur, și unde mi-l duseră la comisia de recrutare, și unde mi-l desbră-

cară — se nu vă fiă cu bănat — golgolișor, cum l'a făcută mumă-sa... Și unde un domnișor cu mustățile rase, ca bobocul jumulit cu apă clocotită, mi-l ciocăni și pe față și pe dos.

— Bun! striga acest domn, par'că ar fi ales un pepene, de-i copt!

Și câte-va șile după aceea Ion era la casarmă la Malmezon, în ciobote șalciate și mar, de nu-i ținea pe picioare nici cu trei rânduri de obela, și mi-l băgară pe bietul Ion în nisce pantaloni, cari se pomeneau la casarmă din „recrută” în „recrută”, că odată avuseră și „văpușcă” roșie.. De larg, nici vorbă!... doi Ion puteau să se aciuescă în cei doi craci... Ér bonetul îi cădea lui Ion până peste ochi... Noroc, că se oprea în urechile cam resărite ale lui Ion, că alt-fei n'ar mai fi vădit cu el pe cap, nici naintea ochilor...

Șapte ani rămase Acsinia fără de „omul” său. Hei! pe atunci nu era numai trei ani slujba de oștan, și cu atât mai puțin nu era pe 6 luni, câtă făcu

nia sa: ...Lipsesce călărețului, care se mâne caii dela carul statului, căci și guvernul nostru (kormányunk) e slab, d'ar va veni unul, care îi va înfrâna de vor merge toți pe-o cale, ori voru crepa. ...Regele Ungariei e și împărat al Austriei, și stăpânirea nesocotesce interesele maghiare și ascultă de industriașii din Viena, cari ne-au robit și ne calicesc. ...N'avem armată, n'avem rege separat, d'ar florea bărbaților lucră se căpătăm, și acuși, încet d'ar sigur, vom fi numai noi stăpâni, vom avea regele nostru în Budapesta....

Așa a înțeles directorul cursului chiămarea lui, așa a căutat el să valideze intențiunile celor ce l'au trimis la Sângeorgiu. Convîngându-se însă de slaba lui putere și de zădărnicia stăruințelor sale soviniște se avântă în fine omul „culturii maghiare“ la următoarea mărturisire:

...Vedă acum cu durere, că cursul din S.-Georgiu e icona statului: cum ați făcut voi cu concertul, așa tacă agitatorii cu cestiunile politice și de stat!...

„Ii vom nimici“, îi „vom zdrobi“, „voru trebui să crepe“ — acesta era refrenul dorințelor sale celor mai fierbinți.

D'ar cine scie decă vorbele liniștite ale lui Szeremlei n'au avut și un înțeles profetic și decă nu se voru întorce vremurile spre mai bine și pentru cei ce ați nu întâmpină decătă urgiă și dispreț din partea puternicilor țilei.

Cine scie ce va mai fi? Imprejurările sunt grele, lupta e mare — er cauza celor ce luptă pentru limbă și naționalitate e stântă!

Foile din străinătate despre noi.

Suntă ani de țile, de când foile din străinătate se ocupă de noi Români și de cauza noastră. Prigonirile și nedreptățile, ce le-am suferit și le suferim, au deșteptat interesul chiar și a celor mai depărtate cercuri politice din Europa. Omenii luminați, bărbați iluștri și-au ridicat, și-și ridică mereu glasul de protestare în po-triva ilegalităților și volnicilor, cu cari guvernul unguresc și organele lui tractă pe poporul român.

Sorțea noastră amărită, apăsarea sub care gemem, au atins inimile generose din străinătate, și mai ales frații noștri italieni și francesi suntă aceia, cari în timpul din urmă au pornit în diaristica lor o nobilă luptă cu condeii împotriva nedreptăților, ce ni-se fac, punând în adeverata lumină liberalismul multă laudat al Ungurilor.

Faptele acestea generose și umani-

tare ale lumii culte din Apus, ni-au servit și ne servesc de-o dulce mângăere și alinare în starea noastră apăsată, deoparte pentru-că vedem cum cauza noastră — cauza libertății, umanității și a civilizațiunei — este îmbrățișată cu căldură de lumea din afară; er de altă parte, pentru-că era timpul suprem, ca Europa să aibă cunoștință despre stările triste și nesănătoșe create în Transilvania și Ungaria de stăpânitorii țilei, în paguba păcii din năuntru și în detrimentul păcii din afară.

D'ar în același timp nici guvernul unguresc nu stă cu mâinile în sinu. S'a pus și el pe lucru, ca, veți D'omne, să paralizeze tot prin gazetele de străinătate, vocile favorabile nou. D'ar cum? Plătesce condeie, cu bani scumpi storși, pe cale ieftină din pungile noastre, ca cu ajutorul acelor condeie să strecură în foile străine câte un articol sec și fără nici o logică, în care nisuițele guvernului unguresc sunt prezentate ca deplin drepte și întemeiate pe adevăr, încercându-se în același timp să negrească și să hulască lupta noastră sfântă pentru limbă și naționalitate.

Cam de felul acesta este și un articol, ce s'a publicat țilele trecute în foia nemțescă „Allgemeine Zeitung“ din München. Autorul numelui articolu nu vorbesce însă de Români și Unguri, ci de Sași și Români din Transilvania, pentru ca vinderea condeiiului său să nu fi așa bătătoare la ochi.

C'un fel de bucurie copilărescă foia germană — care, în trecătă fiă d'is, de multe ori a scris bine despre Români — dice, că între lupta Sașilor și a Românilor este o deosebire principiară. Sașii totdeuna au stat pe baza legilor pozitive și niciodată nu s'au luptat în po-triva legilor fundamentale de drept public, er pactul dela 1867 îl numesc „un contract nenorocit“, „un experiment desperat“, „o problemă orbă cutezătoare și absolut nerealizabilă“. Deja punctul acesta deosebesc pe Români de Sași, cari recunosc pactul ca ceva indisolubil, încătă nici nu trimită în dietă deputat, care ar mărturisi altă credeu politic.

„Cele două naționalități nu armonizează mai departe nici în privința uniunei, pe care Sașii au primit-o cu mare majoritate. Căci, ce însemneză autonomia de care visează Români? Nu însemneză alta, decătă înălțarea preponderanței române, în paguba locuitorilor neromâni. Gluma acesta însă trebuie s'o ocolască mai ales Sașii, fiindcă locuitorii de pe fostul „pământ sășesc“ sunt 40% Români, și astfel multe comune sășeci ar trebui să se aș-

tepte la romanisare... Sasul n'are plăcere, de-ași schimba stăpânul, adică de-a primi pe Români în loc de Maghiari, ca stăpân. Sașii își voru apăra și mai departe, pe cale legală, naționalitatea lor. Unde sugerează (domnesc) alte motive, acolo Sașii n'au ce căuta“.

Așa glăsuiesc vocea plătită din „Allgemeine Zeitung“ din München. A voită p'ote să facă vre-un bine Sașilor, recomandându-i binevoitiei atențiunii a guvernului unguresc? Putea s'o facă, d'ar fără de-a calumnia și discredită nisuițele luptei noastre legale și drepte.

Prin publicarea acestui articolu domnia dela foia nemțescă a făcut — credem noi — deoparte un forte rău serviciu Sașilor ardeleni, justificându cu atât mai puțin regimul absolutist și despotice, cu care guvernul unguresc tractă pe autohtonul popor român din Transilvania și Ungaria; er de altă parte cauzei noastre n'a stricată nimic, ci a folosită numai.

Pe noi nu ne supără de loc câte-o voce răsleță și răgușită din străinătate, căci ea dispăre, se necă în corul de voci puternice, ce răsună unanim într-o protesta contra nedreptăților, ce ni-se fac, și a infiera purtarea volnică a celor, ce din nefericire, au ajuns printr-un noroc orb, se stea în fruntea acestui stat.

Condamnații noștri.

Un corespondent al foiei unguresce „Pesti Naplo“, scrie următoarele despre condamnații noștri închiși în temnițele din Vațu.

„Mare mulțime de Români peregrineză la cei 10 osendiți în procesul Memorandului. Cei mai mulți sunt aderenți inteligenți ai lor: preoți, profesori, comercianți, proprietari, clerici, studenți și dame în număr mare. Vinu însă și țărani săraci, cu haine sărătoșe, cari flămâdescu cu țile, și vinu pe josu din depărtări forte mari, numai ca să potă vedea pe martirii nemului lor“.

Fără indoială, că e forte frumosu acesta. Românul scie să prețuască pe cei ce luptă și se jertfesc pentru sfânta cauză a poporului asuprit.

Lui „Kolossvár“ i-se scrie:

„Valahii viziteză în masă pe cei 10 osendiți în procesul Memorandului, cari se află în Vațu. Nu trece țile, ca să nu sosescă peregrini valahi. Preoți, profesori, femei cu copii îi cercetă. Ei stau acolo țile întregi și-și caută martirii, pe cari îi îngrămădescu cu toate semnele respectului și a iubirii. Nu-i adevărat, că pentru prigonirile politice s'au adus măsuri mai stricte; ei își pot primi vizitele în fiă-care țile, în timpul prescriș, și rămân cu ei ore întregi. Până acum și-au închiriat locuințe în Vațu patru familii de-a osendiților și soțiile le fac vizite dimpreună cu copiii lor. Se mai așteptă, să-și ia locuințe

stabile două dintre familiile osendiților. Vizitatori nu sosesc numai din Ungaria, ci și din România. Este originalu ceea ce crede poporul de rëndu din Vațu despre osendiți. După ei aceștia sunt domni mari, cari lucră pentru căsătoria civilă, și au voit să câștige pentru această lege și pe omenii regelui, de aceea regele i-a închis. Prigonirii de stat, cari până acum au stat într-o închisore provisorie, schimbată în închisore de stat, la toamnă vor fi mutați în casa, pe care a cumpărat-o statul, ca să facă din ea închisore de stat statornică. Statul a cumpărat casa acesta cu 18,000 fl. și este în nemijlocita apropiere a închisorii provisorie“.

De ce au părăsit învățatorii români cursul de limba maghiară?

(Onorată Redacțiune!*)

După ce prin țiarele maghiare se colportă vestea, că învățatorii români au părăsit cursul de limba maghiară din Seps Sz.-György în urma unei provocări telegrafice a Prea Venerabilului Consistoriu arhidieceșan din Sibiu, subscrisul, ca participantu la acelu curs, vă rog a publica următoarea

Declarațiune:

Învățătorii, avându deja diplome legale de limba maghiară, și fiind mereu amenințați cu supunerea la un nou examen, au făcut întrebarea în această privință la Consistoriile din Sibiu și Blășiu. Consistoriul din Sibiu a răspuns telegrafice, din cuvânt în cuvânt: „nu aveți să mai faceți examen“, er cel din Blășiu în scris, tot în acestu înțeles. Spre adeverirea acestora mă provoc și la directorul cursului Szondi János, care și-a luat copia de pe ambele răspunsuri. Prin urmare, faptul, că Consistoriile ar fi provocat pe învățatori să mergă acasă, este un „adever“, cum de regulă cetim prin foile jidano-patriotice.

Învățătorii însă au părăsit cursul:

- 1) pentru-că în totu decursul timpului, mereu au fost agitați, fermentați și șicanați cu citațiuni, interogatori și dări la protocolu înaintea conferenței profesoriale;
- 2) pentru-că pe lângă miserabila întreținere (cuartir și vîpt) au fost tractați, nu ca bărbați, ci ca copii; nu ca omeni liberi, ci ca prigoniri: d. e. profesorii, pe baza ordinului dela poliția, provocau pe învățatori, ca la 9 ore să se culce, să nu mai vorbescă, să nu cânte, căci scandalizează vecinătatea, pe când în grădina publică de vis-avis, patrioții totă noștea sbierau la csârdauri;
- 3) pentru-că inspectorul regesc, dela un timp, a sistat licuidarea diurnelor, er unei deputațiuni de vre-o 30 de inși i-a declarat, că până după examen nu se

*) Țiarele române sunt rugate a reproduce această declarațiune.

acuma coonașii, ca să dovedescă, că egalitatea înaintea legii e lucru sfânt!

Ce-a fost, a fost! Acuma Ionu era să fiă liberat din oște. Și ce vesel mai era! Întău, pentru-că avea să-și ale de casa și muiera, pe care de șapte ani nu le mai văduse; și alu doilea, pentru-că avea să se întorcă la satul său, la Sălă-cași, cu 600 de leușori în pungă.

Că avea Ionu muieră, o spusei mai sus. Ș'apoi vorba ceea: de muieră nu scapă nici dracul! D'ar că Ionu avea 600 de leușori, veți asta se cade să se lămurască, că nu-i totă atata de ușor de a ave 600 de lei, câtă de a-și lega de grumașă o belea de femeie!

Ecă șiretenia celor 600 de lei ai lui Ionu.

*

Nu cu multe luni îndărăt era Ionu cu căpitanul Glonță, la care era dată de ordonanță, în Tergu-Ocnei, în Moldova. Intr-o țile iluștră domnul căpitan:

— Să duci, mă Ione, îi dice căpitanul, să duci porunca asta la vameșul din ponorul Vulturului, din sus de Slănicu.....

— Am înțeles, domnule căpitanu... d'ar....

— D'ar ce?

— D'ar nu cunosc drumul prin munții ăia... Să trăiți domnule căpitanu!

— Mergi și tu pe unde merg și alții, că vei nimeri... Nimeresc orbii Brăila!

Ionu luă pușca, — că d'ar era elu atât de isteț, ca să scie, că la munți pot să-și iasă în cale niscai feară... și porni. Și dai, și dai!... Haide hai!... tot înainte, până ce ajunse la p'olele unui munte, unde calea se iezea.

Nesciind încotro să apuce, — că nu era pe-acolo nici țipenie de om, Ionu se togoli pe malul Slănicului și se odihni hăulind o doină de jale. De-odată, ridicându ochii spre zarea dealului, numai ce d'ari un om, care mergea pe creasta dealului cu doi măgari greu încărați.

— Unde merg alții, merg și tu. Nimeresc orbii Brăila, a d'is d. căpitanu. Se vede, că pe unde merge omul acela este drumul... pe-acolo trebuie să merg eu, își d'ise Ionu.

Și urcă nene, la dealu, ca o capră,

de se prăpăstăia, stîrniț de picioarele lui, bolovanii și prundul, ca la vreme de șivou! Haida-hai! haida-hai!... D'ar de-o ajunge pe omul cu cei doi măgari încărați.

Nici întărzi de-a da de d'ensul pe p'ola de dindos a delului.

Nu mai omul cu măgarii, câtă d'ari pe un soldat, cu pușcă la umăr, țîșnind de după munte, la căți-va pași de lângă d'ensul, lăsă măgarii încărați și o tuli de fugă, de-adreptul, peste ponore și ripi....

Nu era isteț Ionu Istețulu, d'ar aușise el, în Tergu-Ocnei, de contrabandiștii despre Ardealu. Pricepu, deci, că omul acela era un contrabandiștu.

Acum, Ionu merse după cei doi măgari, cari sciau mai bine, ca elu, drumul prin poteci, și-lu scoseră măgarii tocmai la Slănicu, dinc'oce de ori-ce vamă. Numai cum Ionu n'avea de ce să ocolască vamele, elu merse cu măgarii încărați până în vama Slănicului, după ce la p'oporul Vulturului dete porunca căpitanului.

Vameșul dela Slănicu, omu priceput în cocoteli de una ție — două mie —

după ce scootă toți desagi de pe măgarii lui Ionu, în cari desagi află marfă scumpă de contrabandă, dete lui Ionu partea ce-i se făcea din prinderea contrabandei. P'ote i s'ar fi făcut lui Ionu ceva mai mult de 600 lei, numai, de: calul de daru nu-lu căta de mușcă la masele... Bine și cu atata.... Că ce poțiti?... Să nu se înfrunte în oia cu smântână și bietul vameș?... Păi, ecă de unde-i venise lui Ionu Istețulu cei 600 lei, pe cari îi dăduse în mâinile căpitanului Glonță, să-i păstreze până la liberare.

*

Acu Ionu Istețulu și-a cumpărat haine țărănci, că de la casarmă i-au luat toate hainele de soldat... Ba i-au lăsat o sdrință de manta, de la care magazinerul a tăiat toți nasturii și care e ferfentă mai dehai decătă drapelul regimentului... Fiă, că Ionu e voiosu, că are de brău bete nouă, foia de liberare, și e gata de plecare. Nu pot dice, că nu esta ceva măhnit Ionu, că se desparte de d. căpitanu Glonță, că a fost tot-deuna bunu cu elu d. căpitanu, d'ar de bucuria covârșescă măhniciunea lui,

voră mai da diurne, pentru-că și cele cari deja s'au lichidat, nu le-au meritată;

4) pentru-că inspectorul regesc Dáncs Bertalan a dat ordin strict, că învățătorii să nu mai mănânce pe la birturi și prin case private, căci facu politică și propagandă daco-romană; ei să mănânce la o secuiască instalată în „Képezdeu”, care ne-avându vase, învățătorii trebuiau să meargă la masă cu *blidul, lingura și furculița subsoară*;

5) pentru-că directorul cursului Szondi János, a făcut din cursu *auditiu pentru teoriile sale politice*, și din cauză, că învățătorii n'au voit să debuta la un concert cu voia dânsului a-lă arangia, cu programă pur maghiară, în loc de prelegeri, ne ținea vorbirii, ca în parlament, polemisa cu Mangra, Schönerer etc., apoi numia pe învățători: „*bujtogatok*”, „*izgatok*”, „*bitangok*” cari „*dögölni fognak mint a kutyák*”¹⁾ Apoi că între învățători sunt „*judás emberek*”, „*filokszerasók*”²⁾ și amenințându cu pumnul sbiera și bătea în catedră, pentru-că „*gravitămii, unii spre Rusia, alții spre România, Serbia, „es tudja az ördög még hóva!*”³⁾;

6) pentru că conducătorii cursului au voit să supună pe învățători la un *examen special*, la care „*cei ce voră căde din scripturistica, nu voră fi admiși la verbală*”, ér celor ce voră căde la verbală, nu li-se voră considera prestațiunile din scripturistica, și cei ce nu voră reuși la examen, nu voră mai pute funcționa ca învățători;

7) pentru-că Sâmbăta în 11 August s'a împlinit timpul de șese săptămâni, pe câtă au fost convocăți, ér conducătorii cursului înșiși nu sciau, când să va încheia, căci unii diceau, că în 15, alții în 20, ér ceilalți în 25 August.

Făgăraș, 16 August 1894.

Ioan Berescu,
învățător.

Poloni și Maghiari.

În orașul Lemberg, capitala Galiciiei, Polonii au arangiat o expoziție generală, ce se estinde asupra tuturor ramurilor de cultură. Acastă expoziție decurge chiar așa, ca și multe alte expoziții, ce se fac din an în an prin diferitele orașe din Europa, și nu s'ar pute vorbi tocmai multă despre ea, decât nu s'ar fi făcut cu privilegiul ei și ore-cari demonstrațiunile politice.

Ce ne atinge pe noi mai mult, este visita Ungurilor în Lemberg. La începutul săptămânii trecute, adevă ministru-șef de unguereci Wekerle, împreună cu ministrul de comerț Lukács și ministrul croat Iloipovich au mers și ei la acea expoziție, nu atât cu s'o vață, ci după cum însuși d-lu Wekerle o mărturisește, „*ca să lege mai strins legăturile de prietenie între*

¹⁾ Pe românește: „*afățatori, agitatori, bastarzi, cari voră crepa ca câinii*”.

²⁾ „*Omenii lui Iuda, filocserați*”.

³⁾ „*Și dracu mai scie unde*”.

amendou naționale. une cea polonă și cea maghiară”.

Ministrii unguereci au fost bine primiți în Lemberg de câți-va Poloni și de mai mulți Jidani. Guvernorul țării, contele Stanislaw Badeni i-a salutată în modulu cel mai călduros și se părea, că se încheia o adevărată alianță - între păhare - a d-lor Maghiari cu d-nii Poloni, două popore, pe cari le legă de oaltă poftă de domnie asupra popoarelor conlocuitoare și frica de Muscali.

Câte-va zile după visita ministrilor unguereci au peregrinat la Lemberg „*representanții poporului maghiară*”, și adevă cine? Câți-va *neguțatori Jidani* din Pesta, cari asemenea au fost primiți în Lemberg cu mare pompă.

Foile din Pesta facu mare zarvă de aceste visite. Nu trebuie să ridă omul de fanfaronade lor? Când în Ungaria cestiunea naționalităților e pusă pe ascuțitul cuțitului, și când guvernul ar trebui să-l bată ziua și noptea capul pentru delaturarea relelor din țera lui, el ce face? Merge să lege legături de prietenie cu un popor străin. Se ține mândru, că a fost primită cu strigăte de bucurie de câți-va Poloni jidoviți și de câți-va Jidovi polonisați. Adevăratul popor polon însă nu scie nimica despre aceste reprezentațiunile teatrale. Elu geme în sărăci și necaz, ba tocmai acum îl bătue și colera. Domni se veselesc, poporul plânge!

Totuși între adevărații Poloni sunt mulți, cari îi cunoscă prea bine pe Unguri și nu dau mult pe manifestațiunile lor de prietenie. Astfel chiar cu privilegiul visitei ministrilor, unul din cele mai de frunte diare polone, „*Nova Reforma*”, critică aspru politica ministrului Wekerle în cestiunea naționalităților, dicend, că „*Ungurii nesocotesc drepturile naturale ale naționalităților nemaghiare*”, „*ca au de țintă maghiarizarea Germanilor, Slovacilor și Românilor*”. Totu cam astfel vorbesc și alte foi polone.

Deci se pare, că demni reprezentanți ai „*poporului maghiară*” n'au făcutu mare ispravă pri Galiciia, și că „*alianța maghiară-polonă*”, pentru întărirea domniei acestor nații, nu prea are prospecte strălucite pentru viitor.

SCIRILE ȚILEI.

— 5 (17) August.

Din cauza sf. sărbătorii de Sâmbăta scotem numărul de Duminecă cu o zi mai înainte, ér fiind-că legea pentru repausul de Duminecă (art. de lege 13 din 1891) prescrie repausul și pentru ziua de Sf. Ștefan, ce cade tocmai Lună în 20 August, după călindarul gregorian, numărul proximității alu fetei noastre va apăre numai Marți sera.

Monarchul în Lemberg. Majestatea Sa monarchul va merge în 7 Septembrie la Lemberg, în Galiciia, unde va fi primită la gară de cătră locuitorul Badeni și de

preoțime. În Lemberg va petrece Majestatea Sa patru zile.

— o —

Impăcarea Cehilor tineri cu Cehii bătrâni. Din Praga se scie, că deputatul cehu tineru Kramaz, a declarat Dumineca trecută alegătorilor săi, că Cehii tineri sunt învoiați la pace cu Cehii bătrâni, pentru ca cu puteri unite să formeze o partidă, care să combată guvernul din Austria. Câte-va foi cehe se și ocupă cu întrebarea acăsta, ér foia Cehilor bătrâni „*Politik*” scie în modu foarte simpatic.

— o —

Aniversarea suirei pe tronul a principelui Bulgariei. La 15 August s'a serbat în Sofia aniversarea suirei pe tronul a principelui Ferdinand; sărbarea fostu celebrată conform obiceiului. Unu serviciu divin și o revistă a trupelor au avut loc pe câmpul militar, la 7 dimineța. Prințul a primitu felicitările ministrilor și ale autorităților. Elu a prânzit cu oficerii regimentului alu 6-lea. Orașul pavoazatu. Prințul a conferit mai multe decorațiuni. Cu tôte că vremea era ploioasă, aniversarea suirei pe tronul a principelui Ferdinand s'a celebrată după program. Săra au fostu iluminațiuni, focuri de artificii și petreceri publice. Câte-va manifestațiuni proiectate a se face săra, n'au pututu avea loc din cauza ploiei. Cu ocaziunea acăsta, prințul a grațiat 245 condamnați de drept comun, dintre cari vr'o 15 de întreaga loru pedepsă. Elu a grațiat de asemenea pe toți condamnații politici, și anume, pe foștii oficeri Rizoff și Armantoff, condamnați în procesul Panitza, ex-oficerul Vasiloff, Bobekoff, Djudjoff și Velicoff, condamnați în procesul Belceff; Karaveloff n'a fostu grațiat, fiind-că a refuzat să solicite acăsta favore.

— o —

Din Viena sosese școirea, că ieri noptea a murit acolo generalul de cavalerie, prințul Leopold Croy-Dülmen, fostu comandant de corp în Iosefstadt.

— o —

Nenorocirea a doi miri. Marele duce rusesc Alexandru s'a cununat zilele trecute cu marea ducesă Xenia. Curându după cununie, ei au eșit cu trăsura la plimbare. Drumul ducea cătră castelul Ropscha și trebuiau să trecă peste-un pod. Când trăsura ajunse la mijlocul podului, acesta s'a rupt în două și trăsura s'a rostogolit în adâncime. Archiducesei Xenia i s'a ruptu brațul drept, ér marele duce Alexandru a primitu o rană grea la cap. Censura rusescă a oprit diarelor rusesc de a da amănunte despre acăsta tristă întâmplare, totuși însă a eșit la ivelă, că nenorocirea a fostu opera unui atentat. Se dice, că bărnele, cari rădămău podul au fostu tăiate.

— o —

Uciagașul lui Carnot, decapitat. O telegramă, ce-am primit ieri din Lyon spune, că uciagașul fostului șef de Republica franceză, Carnot, a fostu execu-

tat ieri dimineță. Înainte de a i-se pune capul sub cuțitul ghilotinei, asasinul n'a voit să primescă nici o mângăere religioasă dela preotul, care sta lângă el. Elu se arată, că are mare curaj, dér când a sositu momentul să fi executat, a început să îngălbinescă și să tremure, apoi cu față ca de mortu cădu jos. Ajutorele de călăi îl ridicară și-lu țiră la ghilotină. Când a vedutu ghilotina începutu să se svêcolască, să se împotrivescă și n'a încetat a da din mâni și din picioare, decât după-că cuțitul greu i-a despărțit capul de trup.

— o —

D-lu Fonton, ministrul plenipotențiar al Rusiei, la Bucuresci — dice „*Naționalul*” — a făcutu deja o vizită d-lui Alexandru Lahovari ministrul român al afacerilor streine, în calitate de garant al afacerilor Greciei, cerându restabilirea relațiilor diplomatice între România și Grecia. Ni-se spune, dice numita foia, că peste câte-va zile se va decide, și d. Olănescu își va recupa postul de ministru plenipotențiar la Atena.

— o —

Manevrele corpului XII de armată voră dura în anul acesta până la 7 Septembrie, în jurul Turdei. Până la 21 l. c. se voră ține deprinderi cu singuratic regimente. La 22 l. c. încep deprinderile în brigade, ér la 30 l. c. manevrele în diviziuni.

— o —

Colera în Basarabia. Cetim în „*Timpu*”: O telegramă dela consulul nostru din Odesa comunică, cum că guvernatorul acestei provincii i-a făcutu cunoscut, în modu oficial, existența colerei în Basarabia. Epidemia a izbucnit în trei localități: la Hotin și în două comune rurale, Sepanos și Pargovici. Dela 17 până la 23 Iulie au fostu optu casuri, dintre cari patru mortale. S'au luat dispozițiuni, ca unu cordon militar să păzescă granița despre Basarabia și să împusce pe ori-cine aru căuta pe furiș să străbată în România.

— o —

Concertu de elită. Trupa cântăreță a lui A. Lipne din Budapesta va da în 18 și 20 unu concertu de elită în sala Hotelului Europa. Prețulu intrării 30 cr. de persoană. Începutulu la 8 ore.

— o —

Musica orășenescă va da mâne (Sâmbăta) unu concertu în Schützenhaus, cu următorul program: 1. Don Cesar, marș de Dellinger; 2. Ouv. la Lustige Weiber, von Windsor, de Nicolai; 3. Sei nicht böse, de Zeller; 4. Himmelsangan, vals de Waldteufel; 5. Fantasia din Cavalleria rusticana, de Mascagni; 6. Orient-Rosen, vals de Ivanovic; 7. Die Zigeuner de Pusta, de Sartorio; 8. Mädchenblumen, polca de Bayer; 9. Haus in allen Gassen, potp. de Schreiner; 10. Delegations-marș de Léhar. Începutulu la 8 ore sera.

că de! totu mai mult decât pe d. căpitanu iubesc Ionu pe Acsinia lui.

— Ei, gata de drum, Ione?... îl întreba d. căpitanu.

— Gata, domnule căpitane, să trăiți!
— Ione, istețu, istețu, să fii Ione, că fără de isteție te dai afund în lume.

— Domnule căpitane, să trăiți!.. De ce nu-mi dai acum la plecare, vre-o două, trei sfaturi bune, să mă istețesc, să mă fac și eu om!

— Să vedem da ce o să te apuci tu în satul tău?

— Să trăesc, cum o vré Dumneșeu cu Acsinia și cu socru-meu.

— Socru-tău e omu de omenie?...
— Păi de!... Ce să v' spui, domnule căpitan?... Socru-meu a învățat carte, se se facă popă, dér cându se ia potcapul, s'a resgândit, că i-a cerut la piscupia prea mulți galbeni... De popit, nu s'a popit dér cu gândulu de popie elu se însurase cu o fată din sat... A murit sermana, din facere, născându pe Acsinia, nevasta mea, s'avem iertăciune... Apoi tata socru, nu s'a mai înșurat, dér rămas în trebile bisericesci:

se făcu pălămaru și cântărețu la biserică noastră, la Sfântu Ilie din Săl-cați.

— Și muiera ta trăesc pe lângă tată-său?

— Păi, așa dau cu mintea, că de.
— Ce, nu scii unde se află muiera ta?

— Nu, dău domnule căpitanu.

— Cum se pôte? Nu ți-a scrisu?

— Nic-o dată, domnule căpitane, că de cându cu purdănicu celu de sorțu numai scie bieta unde am ajuns eu.

— Dér de ce nu-i scrises tu?

— Păi, decât nu sciu carte...
— Caporalulu, măi Ione, ți-ar fi scrisu unu răvaș că elu scie carte...
— De! așa e, domnule căpitane... da ... mi-a venit în gând așa ceva... că, vorba dumitale: istețu nu prea m'a făcutu sfântulu Dumneșeu...
— Ione istețu, istețu, să fii... Că, fără de isteție te dai afund în lumea asta.
— Ascultă, domnule căpitanu... Dă-mi, rogu-te, vre-o două, trei sfaturi bune... Le-oiu totu dice în mintea mea, ca Tatăl nostru, și ér mi-oră prinde bine, ca dăunăți

cându mi-ai disu, că „*orbii nimerescă Brăila*.”

— Hei, băete! sfaturile bune aducă banu la chimir.

— Așa e, domnule căpitane; acela ce-mi dăduș dăunăți mi-au adus 600 leușori în pungă.

— Sci ce mă Ione; să facem unu tîrgu. Eu ți-oiu da unu sfat bun și tu să mi-lu plătesc 200 de lei, din cei 600 ce ai la mine.

— Aoleo! domnule căpitane... e cam pipăratu sfatulu!... 200 de lei!

— Apoi de nu-i sfătuitu bine, mă Ione, o să perți și cei 600 lei și, cine scie? pôte și viața!

— Așa dău!... Haide fiă! dă-mi, domnule căpitanu, sfatulu și-ți ia 200 de lei din banii mei.

— Ecă ce te sfătuesc:
„*Fă din drumulu mare, „Noptea, pe căr-re*”.

— Fă din drumulu mare... N'o să uitu sfatulu dumitale, domnule căpitanu... Mai dă-mi unulu, domnule căpitanu, ca să mă istețesc...
— Bine, dér o să te coste alte 200 de lei...

— Vai! ce scump e!...

— Apoi ce?... Uitat-ai că numai cu unu sfat alu meu, dăunăți ai câștigat 600 de lei?

— Așa e, așa e!... Păi, mai dă-mi unulu și-ți mai opresce alte două sute de lei, decât nu se pôte mai puțin.

— Alu doilea sfat e acesta: „*Cată-ți de treaba ta! Nu-ți băga lingura unde nu-ți fierbe oia!*”

— Minunat sfat, dău așa...

— Numai păcatu, măi Ione, că-ți mai lipsesc tocmai alu treilea sfat, ca să mergi acasă liniștitu...

— Ce nu mi-lu dăruesc, domnule căpitane, ratișu, ca dimerlia a unspre-zece la merță?

— De ți-oiu dăru eu ratișu, este unu cozonacu minunat dela Fialcoschi, să-lu mănânci acasă, cu nevasta și cu socru-tău și unu polu pentru cheltuăla drumulu, decât, bine înțelesu, vei plăti cu cei două sute lei ce mai ai dela mine, alu treilea sfat bun ce ți-oiu da.

— Ba asta nu, domnule căpitanu. Să

Expoziția Cooperatorilor români în Bucuresci.

Cetim în „Cooperatorul Român”:

Construcțiunea palatului Expoziției Cooperatorilor, neputându fi terminată până în ziua de 14 August, s'a amânat deschiderea Expoziției irevocabil pentru ziua de 29 August st. v. a. c.

Se aduce la cunoștința d-loră espasanti, că decă până la 10 August st. v. nu vor trimite banii pentru metrii reținuți la Expoziție, vor fi considerați, ca ne mai participând la ea.

În tot timpul câtă va dura Expozițiunea, s'a hotărât a se lumina cu electricitate toate localurile, astfel că lumina-tul cu petrol este cu totul oprit. Prin urmare, toți d-nii espasanti sunt rugați să binevoiescă a ne comunica de urgență, câte lumene le trebuie pentru pavilionul d-loră, spre a lua de urgență măsurile cuvenite, căci timpul deschiderei Expoziției se apropie. Pentru orice informațiune, a se adresa la biroul Expoziției str. Clemenței Nr. 11 bis, dela orele 9—12 a. m. și dela 2—6 p. m.

Diracțiunea generală a telegrafelor și postelor va înființa, pe timpul Expoziției, în grădina Cismegiu, un pavilion propriu pentru serviciile de telegraf, poștă și telefon.

Telefon. De câteva zile s'a instalat o stațiune telefonică în biroul dirigentului construcțiilor Expoziției; câte un aparat telefonic comunică cu Brăila, Galați, Sinaia și Ploiesci. În ziua de 27 Iulie curent, d-nu președinte al Expoziției a avut prima convorbire dela această stațiune la acea din Brăila cu d-nu Nae Chivulescu, comisarul Expoziției la Brăila. Pentru prim dată der s'a auzit o voce din Cismegiu la Brăila și vice-versa, la o distanță de peste 260 kilometri.

Correspondența „Gaz. Trans”

Năsănd, 8 August 1894.

Stimate Domnule Redactor!

În numărul de Duminecă al „Gazetei” din 5 August am vădit publicat un articol, în care arătați numele d-lui Iacob Mureșianu, învățător în Clușiu, și a lui Alexandru Popu, student universitar, care a colaborat la infacta fôie „Poporul” redactată de Alexics... et. Comp.

Cum am vădit numele studentului universitar Alexandru Popu între colaboratorii fôiei guvernului, m'am informat, decă este așa seu nu. Un frate al lui A. Popu, M. Popu, mi-a declarat, că fratele seu n'a colaborat nici nu colaborază la urgisita fôie, și că numele fratelui seu a fost subscris de către fabricanții de articole ai fôiei „Poporul”, neavându nici o cunoștință despre acesta studentul A. Popu. Ba ce e mai mult, d-nul M. Popu

mi arată un articol intitulat: „Pregătirea fênului brun” semnat de tatăl meu Tôderu Ionașcu, publicat în Nr. 28 din 3 (15) Iulie; de asemenea și un articol semnat cu numele seu. Imediat întreb pe tatăl meu, decă a scris densusul acelui articol. Tatăl meu, mirându-se, mi-a răspuns, că el n'a scris nici un articol.

Vă puteți închipui mirarea, ce m'a cuprins, vădându până unde merge nerușinarea unor ômeni, de a se folosi de numele unei persoane străine, ca de numele seu propriu.

Etă cum presupun, că este afacerea. Frații Al. Popu și M. Popu mai au un frate mai mare, care, din păcate, mi-e văr. Acesta se află în Pesta aproape de un an, unde învață la poștă și telegraf. Aci de sigur a fost ademenit de Alexics..., ca să între și densusul în ceta trădătorilor, promițându-i avantaje materiale și o înaltă pozițiune socială. Imediat ce Alexics și-a asociat pe I. Popu, biroul redacției s'a mărit, și știți cum? Etă așa: Iónu Popu s'a desfăcut în trei indiviți, și anume: Iónu Popu, Iónu a Popii și Nițu Popu. Etă deci trei colaboratori la fôia „Poporul”.

Totuși sunt puțin, mai trebuie mărit numărul celor, care se găsesco mulțumiți și fericiți în bine-cuvântata Ungaria. Der cum dracu o să-l măresco? Stai G..., că am găsit eu mijlocul! — Cum, tovarășule? — Tac, nu fi prost. Etă așa: Eu am în Clușiu un socru, pe Iacob Murășanu, învățător în pensiune, pe acesta încă îl voi subscrie la articolele fabricate de noi. Mai am și doi frați mai mici, decât mine, pe A. Popu și M. Popu, și pe aceștia îi voi subscrie, pe basa că eu sunt fratele lor cel mai mare și am dreptu asupra lor. Mai am în fine și un unchiu, Tôderu Ionașcu, pe care încă îl voi subscrie.

Alexics vădându și mărit numărul colaboratorilor, dișe: Bravo, Nițule, n'am știut, că ești așa deștept; decă merge tot așa atunci în două luni ne mărim numărul colaboratorilor la 50!!

Ei, stimabilor! Nu mai merge în șelăciunea, minciuna și ticăloșia voastră; sunteți dați de gol.

N'am cuvinte prin care să pot califica purtarea Domnilor redactori ai fôiei „Poporul”, care se folosesc de numele părintelui meu, subscriindu-l la murdarele lor articole.

Încă un cuvânt, înainte de-a sfârși, pentru vărul I. Popu.

Vere, regret însă că-mi ești văr! Ai intrat în societatea Moldovan Gergely, Alexics... și Bodiu. Să-ți fie de bine!

De aci înainte ești urgisit de toate rudenile tale și de toți Românii buni. Decă mai ai simț de Român și de demnitate în tine, atunci repară greșala, până ce este timp, ieși din ceta urgisită, în care ai intrat, și fi om independent.

Decă funcția, în care te afli, nu-ți permite să faci politică adevărată românească,

atunci cel puțin nu te face unelta dușmanilor noștri.

Te-a crescut un tată român și o mamă românească, ca să devii unelta guvernului unguresc?

Trist, trist de tot!!!

R. Ionașcu.

Vechia reședință episcopescă din Caransebeș.

În arhiva protopresbiteratului din Caransebeș a sosit o interesantă notă despre trecutul vechii reședințe episcopesc. Documentul este scris cu litere cursive „Fôia Diecesa” și reproduc astfel:

Cunoscți ță despre bunul național seu ata eparchiei Caransebeșului.

1. Despre reședința episcopescă

Pe la anul 1816 au venit protosin-celul Șacabentă, ca director în Caransebeș și ședend în reședința episcopescă până la anul 1827, er atunci ajungend archimandrit, s'a mutat la mănăstire; și după aceea au mai ședut muma și soru-sa vre-o trei ani, apoi murind muma-aa, sora lui s'a mutat la frate-său, eră în mănăstirea Misiciului, și reședința a rămas zola.

Deci fiind casa acesta cu totul părăsită și în starea cea mai rea, pe la anul 1837 s'au mutat în ea reședinta Elena Petroviciu, nemeșoana de Rugi, și acesta apoi au răpăluit totă casa, grajdul, gardurile, au făcut tântana și toate cele de lipsă; er pe la anul 1837 s'au mutat și acesta din case cu totul, și ca să nu fie casele pustii, au băgat reședinta pro Tomiș, pe o veduva, anume Smărănda, și ședă în casă fără de nici o plată, carea mai pe urmă și acesta după trecerea de 2 ani au murit. Eră la anul 1842 viind reședinta protă Radacu, au lăcut aci până la mărtea sa la anul 1854; eră dela anul 1856 s'or dat casele cu chiria apotecarului Galini până astăzi.

2. Platul cel de mără pe la anul 1810—12 Pe cumpărat negătorul Nicolae Ostoia, dela reședinta episcopu Șacabentă. Și fiind aci mără cu 2 ciuturi au stricat'o pe aceea și au zidit alta pe acel loc cu 2 roți, după cum se află acuma. Acest negător murind, s'a măritat soția sa după un Ferich, anume Liuba, și a rămas mără sub stăpânirea ofițerului acestuia. Nu mult după acesta și după mărtea episcopului Șagabentă, se arată lucrul acesta la mitropolitul Stratimiloviciu, că s'a vândut dăsa mără cu nedreptul, pentru-că este un bun al nației și purtându-se proces au eșit rezultatul afară, că dăsul Ferich Liuba să stăpânească mără 7 ani, ca să pōtă să-și tragă capitalul în cât s'au prețuit mără; apoi trecend terminul acela, a rămas mără eră episcopiei până în ziua de astăzi.

Apel.

Cetind raportul societății de lectură „Inocențiu M. Clain” a teologilor din Blașiu pe anul școl. 1893—4, am dat peste următorul pasagi:

„În acest an membrii societății noastre, vădend lipsa cea mare de predică și recunoscend meritul „Amvonului” rugați din mai multe părți, în prima ședință ordinară deciseră reedarea lui. S'a și cerut concesiune dela D-lu Dionisiu Popfiu, eredele defunctului Iustin Popfiu, der avend densusul de cuget să-l reedea, nu ni s'a concesc.”

Referitor la acest pasagi constat și eu:

1) că lipsa de predică la noi în adevăr este foarte mare;

2) între manualele de predică, ce le avem noi Românii până în ziua de astăzi pentru toate ocaziunile obveninde, cel mai bun se pare a fi „Amvonul”. *)

3) fiind „Amvonul” epuizat cu desăvârșire, retipărirea lui cu drept cuvânt ni-ar face un mare serviciu.

După această scurtă constatare, vădend că de când D-lu Dionisiu Popfiu a promis retipărirea „Amvonului” a trecut atâta timp, și totuși nici până astăzi nu l'a retipărit, ba nici se mai aude despre acea întreprindere — mă alătur și eu la salutara ideă a stimaților colegi din Blașiu și neștiind adresa D-lui Dionisiu Popfiu, apelez la Domnia-Sa, pe această cale și eu pentru realizarea cât mai grabnică a frumusei sale intențiuni și să nu o lase numai în promisiune, căci abonenți se vor imbulți; apelez totu-odată la toți preoții și fitorii noștri preoți de ambele confesiuni, care cunosc seu au auzit despre valoarea „Amvonului”, să facă și densusii asemenea mie trimițend adecă D-lui Dionisiu Popfiu o încurajare, fiă pe cale privată ori publică, pentru cât mai grabnică retipărire a acestei prețioșe și atât de necesară carte.

În firmă speranță, că apelul meu va afla un viu resunet în pieptul fiă-cărui preot seu fitor preot, făcend asemenea mie, adecă sprijinind această salutara ideă, subsemn

Ponoș, 27 Iulie v. 1894.

Laurențiu A. Ciorbea,
teolog absolut.

Inscințare. „Reuniunea femeilor române din Brașov” a înființat, după cum se știe, un Internat, cu scop de-a instrui fete din clasa de mijloc a societății românești, în menajul casei, precum și în diferite lucruri de mână, ce cad în sfera unei bune economie.

Reuniunea întretine și subvenționează acest Internat cu o sumă considerabilă, numai ca să pōtă primi fete cu taxa câtă se pōte de scăduț.

*) Despre ce mai pe larg voi reveni altă dată.

remână cu punga golă, după ce am fost apropetar pe 600 de leșori!

— N'ai auzit tu, Ione, că până în trei sunt lucrurile cele bune? S-ta Troiță, mă Ione...

— Ba am auzit, dău! S-ta Troiță!..

— Apoi trei sfaturi sunt mai mult ca două... Bani nu-ți sunt de nici un folos, ție, mă Ione... Că cu isteția ta cea slabă n'o să ajungi cu ei a casă... o să-ți fure vre-un pungaș, o să te înșele vr'un vagabund... Sfaturile mele nu ție-le pōto fura nimeni, nici le pōți perde.

— Veți asta-i așa, pe crucea mea! — Haide fiă! Dă-mi domnule căpitan, sfatul cel al treilea și-ți opresce, ce a mai ramas din bani... Haide, trampa!..

— Ecă al treilea sfat:

„Când ai zor
Nu pune mâna pe topor,
Nici pe cuțit,
Când ești amarit.”

— Na, ecă, mă Ione, și un pol de drum și ecă și cozonacul. Da nu cumva să-l începi pe drum; să-l duci întreg

acasă, să-l mănânci cu nevasta și cu socru-tău.

— Să trăiți! domnule căpitan!

— Ione, istețu, istețu, fi... și cale bună!

(Va urma).

Poesii populare.

Dusu-s'a bădită dusu,
Pe drumul Bistriței 'nsus.
Nu mi-i ciudă, că s'a dusu,
Mi-i ciudă, că nu mi-a spusu,
Să-i pun merinde de-ajunsu.
Merinjoră de un banu,
Să-i fiă badei p'un anu.

Dragă mi-i fata sêracă
Că cu mâna ei se 'mbracă.
Der fata găsdacului,
Vinde lapte vinde zêru.
Și-și ia năframă de pêru.

Uritul unde se pune
Lasă inima tăciune.

Uritul unde se lasă
Rămâne inima arsă.

*
Spusu-ți-am eu ție lele
Ori și ce voinic te-o cere,
Să nu mergi fără plăcere,
Că-i bătrani fără vreme.
Să nu mergi după urit,
Ca-i bătrani fără rëndu.

*
Păzese maică păzese
Păzese cu ursita,
Dor' mi-i pută mărita.
Rușine maică, rușine,
Că-su bătrână ca și tine,
Că ași jura cu jurători
C'am purtat un caru de flori;
Și-o casută de bertită,
Și așa, că-su copiliță.

*
Din joseni până 'n suseni
Sămănat'am măgheranu,
Măgheranu de cel albuțu,
Să-mi pună pană la drăguțu;
P'angă pană struțu domnescu,
Nu-i modru să nu-l iubescu.

Trece luna p'angă noru,
Nu mai pot de-alu mândrii doru;
Trece luna p'angă stele
Nu mai pot de-a mândrii jele.
Decă luna 'n jos coboră
Dorul mândrii mă omoră;
Și decă luna sfîștesce.
Dorul mândrii mă topesce.

*
Codrule cu frunză lungă
Cadă brumă, nu te-ajungă!
C'am ședut sub tin' la umbră.
Codrule cu frunză lată
Cadă brumă, nu te bată!
Că am ședut sub tine-odată.

*
De-ar fi dorul vândătoru
M'ășu face neguțatoru,
Bolta mi-ași face-o în pragu
Și-ași vinde urit pe dragu.
Culesse de:

C. Manu,
învățător.

In acestu Internatū se învață: a) a pregăti totu felul de mâncări; b) a spăla și călca totu felul de albituri; c) a croi și a cose cu mașina totu felul de albituri și vestminte; d) a cultiva legumi, și e) reguli igienice.

Pentru completarea cunoștințelor câștigate în școlă, s'a introdus și o școlă de repetiție prevădută în legile statului pentru copile dela 12—15 ani.

In această școlă se va propune: Limba română în 2 cursuri à 2 ore; Limba maghiară în 2 cursuri à 2 ore; Aritmetica în 2 cursuri à 2 ore; Istoria și Geografia în 2 cursuri à 2 ore; Istoria naturală și fizica în 2 cursuri à 1 oră; Religia în 2 cursuri à 1 oră; Desemnului în 1 cursu à 1 oră; Scrierea în 1 cursu à 1 oră; Cântări în 1 cursu à 1 oră; Gimnastica în 1 cursu à 1 oră.

In acestu „Internatū“ se primesc fete române, cari voru fi absolvate celu puțin 3 (trei) clase primare și voru fi înplinitu 12 ani.

De-ore-ce prin reorganizarea cea nouă a instrucțiunii, numărul orelor s'a înmulțit în modu considerabil, de aceea s'a statorit pentru completa întreținere și instrucțiune taxa de 14 fl. pe lună, plătită anticipativ. Fetele orfane și sêrace potu fi primite gratuit în „Internatū“. Fetele din Brașov, cari voru voi se petrecea numai peste di în „Internatū“, plătesc pentru totă instrucțiunea și pentru prânđu și ojină câte 10 fl. pe lună.

De-ore-ce numărul elevelor, atâtu alu celor cu plată, câtu și alu bursierelor, este restrinsu, de aceea se învâta părinții și tutorii a se însinua, respective a înainta petițiunile îndestrate cu testimoniu de paupertate și cu actulu de botez, la subscrisa președintă până în 20 Augustu st. v.

Primirea elevelor în „Internatū“ se va face dela 25 Augustu încolo. La primire are se aducă fiă-care elevă albiturile și vestmintele necesare, precum și așternutul de pat.

In legătură cu acestu „Internatū“, reuniunea în anul trecut a înființat și unu „Orfelinatū“ pentru fetele orfane și sêrace dela 6—12 ani; aceste fete primesc întreținerea completă pe spesele reuniunii, și sunt obligate a cerceta școlele române gr. or. din locu.

Petițiunile pentru primire sunt a se adresa până în 20 Aug. st. v. Informațiunî mai de-aprope se potu primi dela președinta reuniunii și dela actuarulă acesteia.

Agnesă Dușoiu,
președintă.

Lazarū Nastasi,
prof. gimn. și
actuarulă reun.

Sfatu părintesc.*)

Învățătorul nostru dice: „învață și vei fi omu“ și o, Dómne! multă învățătură îi mai trebuie omului! Omul începe de micu a înveța, și totu neînvețatū móre.

Copilulă ași-și de micu ie sêma, ce face tata și mama, și așa face și elu. Decă face tata și mama bine, apoi face și elu bine.

Deră căți tați, ori câte mame sunt de acelea, ce-și învață copii numai bine! Partea cea mai mare de părinți își deprind copii, cu purtarea lor, la multe lucruri rele. Ori pôte îi lucru bunu, că mama, fiindu păharul în mână, îi dă se bee și lui Georgiesu din brață și-lu deprinde la bêtut rachi, acelu venin puturos, care îi arde omului plămânele și îi uscă crierii în capu? Și apoi, ce mi-a mai dat ochii se vèd? George alu lui Sanducel alu popii trece pe drum în țarină cu băiatul în caru și de-odată se opresce în drum în dreptul unui ogoru cu păpușoi, și-i dice băiatului: Măi Toderică, scobor din caru, rumpe cei doi bostani, și pune-i în caru.

— Tată, decă aistū ogoru nu-i alu nostru.

*) Acestu articolu îl reproducem după foia populară „Deșteptarea“ din Bucovina.

— Tac, măi băete, și dute de rumpe.

— Ba nu m'oiu duce, tată, că-i păcatu; la școlă ni-a învățat preotul poruncile, și a opta poruncă dice: se nu fură.

Așa băiatul nu s'a scoborit din caru la furat, pentru-că la școlă învățase bine, ér tată-séu îl înveța réu.

Suntă așa-déră prea mulți părinți, cari își învață copii réu, în locu se-i învețe bine.

Decă toți părinții și-aru lua pe sémă și li-ar fi aminte se dee copiilor numai învățătură bună, apoi nu s'ar găsi nici unu tată și nici o mamă, ca se nu-și dee cu dragu copilul la școlă, când îi vine rândul se umble.

Acuma mai-că nu-i satu, în care se nu fiă școlă. Déră, când vine rândul de datu copii la școlă, ce nu mai facu ómenii noștri! Ei trepədə pe la preotu, pe la învățătoru, pe la vornicu și pe la alți ómeni, că dóră și-ar scăpa copii de școlă. Unuia îi făgăduescu dila de lucru, altuia o clacă, la alu treilea o pătrare de păpușoi, ba s'a întemplat și asta, că unu bogatanu a închinat ore-cui chiar și unu stogu de fenu, numai ca se nu-i umble copilul la școlă.

Va se dice, ómenii noștri nu se tragă la învățătura cea bună, ci caută se rămăe totu prosti.

Prostia însă îi sérăciă. Omul prost, și ceea-ce are, prăpădesce. Și pôte cu prostia noastră ni-amu prăpădit și până acuma noi forte multă avere. N'au trecut case, liveci, ogore, moșii de ale părinților și strămoșilor noștri și nu trecu și în ziua ziua de astăzi cu sutele și cu miile în mâinile șvabilor, ale jidanilor și ale poleilor? De ce se întempla asta? Pôte de aceea, că suntem mai învățați și mai ajunși la capu de câtu polecii, jidani și șvabii? Numai prostia noastră îi de vină la risipa noastră în avere și la tôte relele și neajunsurile, câte au dat și dau peste capul nostru.

De aceea dice bine învățătorul nostru, cându dice: învață și vei fi omu. Și care tată bun n'ar dori, ca se se alegă din copilul lui omu harnicu, omu avut omu cu putere!

Decă o vremu asta, apoi trebuie se ne dăm cu toți copii la școlă, ca se învețe carte. Nici cel bogatu, nici cel séracu se nu dice: Eu nu mi-am dat copilul la școlă.

Școlă e lumină: numai cu școlă se ținu șvabii și se ridică jidani și polecii.

Ei cu toții își bucesc tómma școlele cu copii lor. Așa se cade, se facem și noi, se ne bucesim și noi școlele cu copii noștri și nu numai școlele din satele noastre, ci și școlele cele mai mari de printu țerguri, ca se iasă dintr'ai noștri ómeni cu învățătură mari câtu de mulți.

Se ținem bine minte, că decă n'avem în satu vornicu cu carte, apoi e sérăcia noastră; decă n'avem în stat scriitou român, ci jidan, ori polécu ori șvabu, apoi e sérăcia noastră; decă revisorul de vite nu este Român, apoi e sérăcia noastră; decă în cancelăriile împărătesci n'avem comisari romani, apoi e sérăcia noastră, decă n'avem prin țerguri notari romani, apoi e sérăcia noastră; decă n'avem Romani învățați prin tôte cancelăriile împărătesci, apoi astă-i numai decătú sérăcia noastră.

Ei bine, câtă vreme va ține sérăcia asta, pe atăta nu se va alege din noi Romani în țera asta nimic. Noi vom rămăe hargați pela jidani, li vom căra apă cu coromisla, li vom tăia lemne și vom umbla cu harabalele lor, chiar și în di de sərbătore și de Dumineca, cum au și prinsu mulți de-ai noștri a umbla.

Anul școlii are se se încep érá în vr'o 2 septemăni; se ținem déră în sémă vorba învățătorului nostru: învață și vei fi omu, adecă se ne dăm de-a rândul copii la școlă cu dragoste, și nu numai la școlă din sat, ci și la școlele de prin țerguri, ca se se alegă dintrênșii câtu se pôte de mulți ómeni mari, cu putere. Trage lumea jăratecu la óla ei, se tragem și noi la óla noastră cu cartea.

EDUCAȚIUNE.

Lucrăză tot-d'a-una așa cum ai dori se lucreze ai tēi scolari*).

(Fine.)

Fiă-care copilū are, după cum am mai observatū deja, o înclinațiune de a lucra, așa după cum vede, că se lucrăză, și e mai aplecatu de a imita lucrări, de câtu de a urma sfaturii și prescripțiunî.

Tendința ta nestremutată se fiă tot-d'a-una îndreptată într'acolo, ca se fiă școlarilor tēi modelū în ori și ce prvință, ér învățăturile, ce le dai, se le confirmi prin alu tēu esemplu. Copii au unu simț forte finu și observă ori și ce greșelă a educatorului. A o ascunde înaintea lor, e o încercare zadarnică. A o apăra, însemneză a le-o recomanda. Singurul mijlocu de a te feri, ca greșelele tale se n'aibă nici o influență réu-făcătore asupra lor, e ca se te lapești de ele.

Așa-déră, înainte de a te decide, ca se te faci educatoru, esamineză-te bine, decă imbuntătătirea ta morală e unu ce seriosu și decă ai indeajunsu putere, ca se poți fi elevilor tēi modelū în tôte prvințele. Decă nu întrunesci aceste condițiuni, atunci mai bine renunță la acéstă ocupațiune, cu care nu poți produce nimic, și alegeți o alta, în care esemplul tēu e mai puțin contagiosu pentru aprópele.

Simți în tine hotărirea și puterea de a fi modelū în tôte prvințele pentru ai tēi școlari, atunci dedică-te cu bucuria acestei importante ocupațiunî și îi siguru de unu fericit resultat alu ei. Cu câtu lucrezi cu mai multu zel, cu atâtu devii însuși mai prefectu.

Școlarii tēi voru fi ai tēi educatorii; câte-va greșeli, ce și-au scăpatu din vedere, și le voru face cunoscute și te voru îndemna se le înlătur. Exemplul tēu va influența asupra lor; fiă-care din ale tale sfaturi va produce efectul necesaru și după cum prin continu contactu cu tine voru adopta felul tēu de a vorbi, totu așa voru adopta și ale tale virtuți.

ECONOMIA.

Istoria și descrierea filoxerei.

II.

(Urmare și fine.)

Filoxera, séu filoxera vastatrix**, este o insectă așa de mică încat cu ochii liberi abia se pôte zări. Trupul ei e rotund (ovalu), colórea galbenă, are șese picioare, două cornițe pipăitoare și o țevă sugătoare, înarmată cu trei perișori aspri și găunoși, pe cari îi înfige în rădęcina viței de vie, din care apoi sugă totu mustul, până când mai întâiu îngălbinesce, se umflă, se otrăvesce și mai pe urmă se uscă de totu.

Ca tôte insectele, așa și filoxera se prăsesc din ouș, într'unu modu înspăimântătoru, de-ore-ce dintr'o singură femeiușcă se potu prăsi, în decursul unei veri, câte-va milioane de ouș, pe cari le depune sub scórta vițelor de vie, din cari apoi primăvera, după ce dă căldura, iesu totu atătea filoxere tinere.

In modulū de prăsire și viețuire, filoxera are multă asemănare cu furnicele, de-ore-ce ca și acestea, se pare a fi și ea de trei clase: bărbătuși, muerușe și lucrătore. Precum bărbătușii și muerușele furnicilor au aripi, sbóră, se împărechéză și după aceea se tragă în pământu, unde își depun oușle (sacii) lor, din cari apoi primăvera iesu furnici din tôte trei clasele, așa se pare, că facu și bărbătușii și muerușele filoxerii, de-ore-ce s'a constatat, că și bărbătușii și muerușele ei au aripi, potu

*) Din „Cărticica Furnicilor“

**) vastatrix, e unu cuvânt latinesc și însemneză: „pustiitoare“.

sbura în depărtări forte mari, se împărechéză, și când simtu tómma, că li-se apropie timpul morții lor, se trag în pământu, unde își depun oușle sub scórta rădęcinilor de vie. Oușle, pe cari le depun muerușele, se numesc ouș de iernă, de-ore-ce ele iernéză în pământu. Din acelea se desvóltă apoi primăvera de căldură, precum am dísu, parte góngce, cari sugă mustul din rădęcini, parte bărbătuși și muerușe, cari se suie pe vițe în sus și sugă mustul acestora, până când facu aripi și le vine timpul se móră.

De aci își pôte explica ori și cine, cum se pôte înmulți și lăți de tare filoxera; se pôte lăți, sburându ea singură, séu fiindu aruncată de vèntu, pe altă viță, în altă vie, în altă comună, séu chiar și în altă țera. Timpul când ea și depune oușle, e, pe cum am dísu și mai sus, tómma în lunile Septemvre și Octomvre.

Semnele, ce le arată vițele de vie molipsite de filoxeră, sunt următorele: frunțele încep a se îngălbini și a se aduna mai întâiu într'unu locu, apoi totu pălcu, până ce se întind peste via întregă; mlădițele încep a se sbérce și mai pe urmă a se usca cu totul; pe vițe se potu vedea icf coala, ca nisce puncte galbene, oușle séu chiar filoxera însa-și, érá rădęcinele scóse din pământu afară, sunt umflate, de colóre albă-verde și sémăna cu lujerii crumpenelor crescuse în celariu, cari se îngroșe ca cotorul unei pene de găină, pe când rădęcinele vițelor sănătose nu sunt mai gróse, ca unu fir de ață și au colóre cam întunecată.

Indată ce băgamu de sémă la semnele de mai sus, și presupunem, că cutare vie ar fi atacată de filoxeră, însciințam primăria comunală, care raportéză apoi mai departe până la ministrul de interne. Acesta are apoi putere de a încheie viile molipsite, ca se nu se mai lățescă din acelea și pe alte locuri filoxera.

Pentru a ne păzi de filoxeră, e bine ca se nu aducem vițe de vie din alte locuri, ca se nu aducem nici vițe uscate, sape séu alte unelte, cu cari lucrăm în via; ba nu e bine, ca nici noi însine se umblăm prin vii molipsite și apoi indată se mergem în ale noastre, de-ore-ce unu ou lipit de încălțăminte séu vestmintele noastre, e de ajuns pentru înmulțirea ei în întreaga vie, după cum am vèdută și mai sus.

Pentru stêrpirea filoxerei din viile molipsite s'au cercat felu și felu de mijloce, dér până astăzi nu s'a aflatu nici unulu, prin care se se pótă stérpi, érá vițele se rămăne sănătose, deși stăpânirea franceză a pus ca premii (cinste) o jumătate milionu florin, pentru unu asemenea aflător. S'a cercat pe multe locuri, cu argăsélă din scórta de stejaru, cu leși de puciosă și carbonu, cu slobodirea apei pe timpul iernii la rădęcinele vițelor de vie, ca se degere oușle de filoxeră, cu cultivarea cucuruzului printre vițele de vie și altele, — dér tôte aceste mijloce au adus viierilor mai multă cheltuelă, decătú dobândă.

Mai bine este, ca vițele bănuite de filoxeră, se se scótă afară, se se ardă în focu se se prăsesc loculă acela de via pe unu timp anunit și se se cultive cu alte sémănturi; se se aducă și răsădescă vițe americane, de cari împarte degeaba (gratis) și stăpânirea noastră pe locurile molipsite, se se sădescă vii în pământurile năsipóse, se se altoescă vița americană, care are rădęcini mai puternice, cu de ale noastre, prin ce s'a adevărit, că nu se mai molipsesc de filoxeră, precum nu se molipsesc nici copii altoiți de bubat, ca cei nealtoiți — și altele.

In scurtu, trebuie căutate tôte mijlocele, cari credem, a fi mai bune pentru stêrpirea filoxerei, precum și acelea, că pe unde încă nu s'a ivit, se nu o importăm de pe aiea cu scirea noastră, ca se ne mai rămăne batărū o parte a viilor noastre scăpate de acestu biciu (flagelū) alu lui D-deu.

I. Georgescu.

Din viața animalelor.

De Maro.

Despre calii.

II. Cum se prădescu caii?

Caii se prădescu în herghelile statului și de câtră privați.

Lucrul de căpetenie la prăsirea cailor zace în alegerea corectă și în împerecherea animalelor. Ce am, ce vreau, și cum ajung eu la acesta? — sunt întrebările.

Dacă împerechezi rudenii, atunci faci incest, dacă însă împerechezi animale de diferite rase, atunci faci încrucișare. Incestul produce din an în an un neam tot mai ticălos, pe când încrucișarea de animale frumoase și sănătoase. De rasele cele mai însemnate de cai se ținu:

1. **Calul arabic.** Arabii dicu, că acesta se trage din herghelia lui Solomon. Calul arabic e 145—160 cm. înalt și e un animal frumos și tare; numai cătu e foarte rar de aflat și mai niciodată de cumpărat, ci numai de furat. Mai toți sunt suri, mai arare-ori murgi, și foarte arare-ori roibi. „Caii sunt pentru certă, cămilele pentru pustietate și boii pentru sărăcie”, dice Arabul.

2. **Calul rusesc.** Rusia e foarte avută de cai, der mai toți sunt cai ușori; lucrul câmpului se îndeplinește mai mult prin vite cornute. Adevăratul cal rusesc este *calul Orlov*, o creațiune a contelui Orlov. Caii aceștia sunt renumiți în totă lumea, prin ușurătatea, repeziunea și mersul lor.

3. Calul francez.

a) *Calul Percheron*, care se prăsesc în Bretonia, Flandria, Picardia și Normandia. Se ține de caii grei și se întrebuințează la ducerea de mari greutăți. Acest soi de cal s'a importat și în Germania.

b) *Calul Norman și Anglonorman*, cunoscut ca cal de lux și escentul la pasu.

4. Calul belgian.

a) *Calul din Brabant*, e un cal foarte greoi, ce pte lucra numai în pasu, însă are putere enormă. Caii aceștia se pot întrebuința deja, când sunt în etate de 2 ani.

b) *Calul din Ardenne*, e un cal ușor de hamu. Prăsirea cailor în Belgia se întreprinde exclusiv de țeran, și aceștia sunt caii, car corăspund mai bine pentru împerecherea cu caii noștri de muncă.

5. Calul englesesc.

a) *Calul de rassă*, care e răspândit prin tote țările culte. E cel mai bun cal de fugă.

b) *Calul din Clydesdal* e un cal greoi. Patria lui e Scoția de sudu, lângă riul Clyde. Acesta e cel mai bun și puternic cal de lucru. Iepele de Clydesdal se împerechiază adese-ori cu caii englesci de rassă, din car apoi se capetă cai de trăsura mari și tari. Prin împerecherea armăsarilor de Clydesdal cu iepede de rassă mai mică, se capetă un cal foarte prețios pentru lucrul de câmpu.

6. Calul german.

a) *Calul din Prusia ostică*. Provincia Prusia are un vechiu renume pe terenul prăsirei de cai. Jumătate din caii armatei germane sunt caii (remonți) din Prusia. Centrul prăsirei de cai prusaci este Trakehnen. Se prăsesc acolo caii indigeni, orientali și englesi. Caii prusaci sunt mai acomodați pentru cavaleria, căci sunt iuți, pot suporta multă strapăț și se îndestulesc cu puțin.

b) *Calul de Graditz* e un cal mare, der elegant; se folosesc la trăsura.

c) *Calul din Hannovera* are un nume bun. Numai cătu acești cai nu pot suporta multu, sunt molatic, și de aceea mânzii de acolo îi duc prin alte ținuturi, pentru ca să-i facă să crească mai tari.

d) *Calul din Oldenburg* e un cal de paradă, deși alt-fel e bun și la lucru.

P O V E Ţ E.

Mijlocu de - a îmbunătăți calitatea vinului. Câte-odată, chiar când recolta este mănăsă, se întâmplă ca strugurii să nu apuce a se coge bine în unele părți. În asemenea casu, pentru a se îndrepta vinurile rămase acre, din cauza necocerei strugurilor, se vor întrebuința următoarele mijloce, car sunt lesniciose și puțin costisitoare.

Buna calitate a vinului nu aternă numai dela natură, ci mai mult dela îngrijirile, ce trebuie să i se dea. Adesea proprietarii de vii acasă pământul și clima lui, când ar trebui să se acuse pe ei înșiși.

Căldura naturală a sorelui, pe când coge struguri, desvltă într'insa și materia indulcitoare. În anii când căldura sorelui nu este atât de puternică pentru a indulci strugurii, urmază să se înlocuiescă prin îndulcir artificiale. Iată cum trebuie să se facă indulcirea artificială:

Se va topi într'o căldare seu tingire cu mustu de vinu, o cătime de zaharu, ce se va turna în bute seu butoiu, cătu se va pute mai ferbinte; după acesta se va amesteca vinul cu mustul zaharitu, clătărind butea cătu va fi trebuință, pentru a se împărți și împrăstia în totu vinul materia zaharita și căldura ei. În urmă se astupă până la timpul priticirii.

Cătimea zaharului trebuie să varieze după cum merge anul.

Dacă recolta va fi fostu de o calitate de mijlocu, se va pune zaharul topit în cătime de unu chilogramu (precum s'a arătat mai sus) într'unu vasu, care să conțină 225 litruri. Iar dacă recolta va fi fostu rea și, după tote probabilitățile, ar da unu vinu fără colore, acru, fără mirosu, care să nu se limpească, să nu potă apuca seu ține unu an și care nu ar ave măcaru meritul de a se pute preface într'unu oțetu bunu, atunci se vor adăuga două și chiar și trei chilograme zaharu într'unu vasu de aceeași mărime, și cu modul acesta acel vinu rău va fierbe bine și iute, va deveni bunu, plăcutu, coloratu și se va pute păstra mai multu ani, îmbunătățindu-se din ce în ce mai multu.

Cu o cheltuală de 3—4 florini pentru fiă-cara bute seu vasu cu vinu de 225 litruri, i se pte îndoi prețulu, făcându-se îmbunătățirea arătată.

(„Coop. Rom.”)

Băutura sănătoasă de mere putem capeta într'unu modu foarte ușor. Merele necurățite, le spălăm bine. Taiem apoi fiă-care măr în patru părți, punem bucățile într'olă de pământu, pe deasupra lor presărăm puțin zaharu, umplem olă cu apă fierbinte, o acoperim și o lăsăm să stea câteva césuri la locu caldu. După ce s'a răcit apa, o strecurăm într'unu vasu curatu și ea e cea mai bună apă recortore de bētu, mai alesu pentru bolnavi.

Cum să facu olele de lutu ca de fieru? Luăm lutu și-lu subțiem de totu cu apă, apoi cu o pensulă (mătașu) ungem olele cu acestă soluțiune, er după-ce se uscă, le mai ungem odată. Apoi ungem olele de câte-va ori cu olei de inu, der totdeuna numai după-ce s'au uscatu. Ast-felu olele devin tari ca fierul.

Mere cöpte în modu americanu. Merele cöpte în modu americanu au

un gust escentu. Luăm mere de felul loru acre, le curățim de cöjă, le scötem partea de mijlocu cu simburii, fără însă de-a le tăia în două, ci numai găurindu-le. Apoi umplem mijloculu găurit cu zaharu pisatu, punem de-asupra o bucățică de untu și aședăm merele într'o tigae. pe care o punem în cuptor.

Folosirea merelor necöpte. Despre folosirea merelor necöpte unu grădinaru de renume da urmatorulu sfatu: Merele cădate, necöpte, der destul de crescute, sunt foarte bune pentru a prepara din ele gelatină.

Cum să întărim vasele din bucătării de pământu. Luăm doi chilo de lutu cernutu, o jumătate de chilo smaltu pisatu finu și o jumătate de chilo de sticlă; apoi două mări de pör de vacă, facem din tote unu terciu (scrobü) cu care ungem vasele în grosime ca de-o jumătate de getu. După ce se uscă, vasele ast-felu preparate vor pute rezista ani întregi la ori-ce felu de focu mare.

Despre animalele folositoare și stricătoare plugarului.

de I. Georgescu.

Cări animale sunt folositoare și car sunt stricătoare plugarului?

— De unde vii, bade Tomo?

— Am fostu la câmpu, d-le învățatoriu! că amu o holdă mai apröpe de satu și m'a spusu vecinulu George, că m'ă-mănăncă paserile; m'am dusu de am implăntatu nisce păși de paie și sdranțe prin ea, dor' se voru mai duce și în altă parte.

Ce mai lume slobodă e acumu pentru animale, d-le învățatoriu! Pe timpul cându eramu eu tineru, fiă-care plugaru căpeta poruncă dela primarul, ca să ducă primăvera câte 100 capete de vrabiă, 10 capete de ciöră, cioici și altele, sub cea mai aspră pedepsă; acum nime nu le mai omöră, ba am auditu pe nepotelulu ăsta, că D.-Ta i-ai opritu să nu mai umble nicu după pu de pasere, căci și acestea aru fi folositoare. Nu-i destulu, că ferele ne strică și mănăncă vitele și nu suntemu slobodi a-le omori și vena fără licență, trebuie să mai cruțăm și paserile, ca să ne mănănce holdele de-a gata!

— Paguba ce o facu paserile plugarului e foarte mică, bade Tomo, în asemănare cu folosulu, ce ele ilu aduc. Ce-aru fi de multimea de omide, gândaci, vermi, șoreci, insecte și câte altele, de car pte ai auditu și D.-Ta în molitva, ce o cetescu prețiri noștri la holde, și pe car omulu nu le pte sterpi, de n'ar fiă paserile și alte animale folositoare?

De multe ori nu s'ar face mai nicu o pomă prin grădinile noastre, de n'ar fi paserile, car din zori până n seră culegu necurmatu la omide, vermi și gândaci. De aceea am poruncitu eu școlarilor să nu alunge paserile din grădin, să nu le strice cuiburile și să nu le chinuască pu, căci celu-ce se învță de micu a fi crudu față de paseri, acela și cându va fi mare, totu așa va fi față de animalele sale.

— Cu asta ai dreptate d-le învățatoriu! Sciu și eu, că rândunele mănăncă numai musce, de aceea sunt folositoare omulu și le-am spusu și eu să nu le strice cuiburile seu să le ia pu, căci li-se uscă mările, după-cum se dice pe la noi; der despre celelalte paseri eu am sciutu, că numai rău facu, de aceea trebuie omorite.

— Ai fostu în rătăcire, bade Tomo! Multe paseri aduc plugarului unu folosu atât de mare, încatu abia se pte prețui. Ast-felu o buhă seu bufniță, care umblu numai noptea, pte se prindă și mănănce într'o singură nopte câte 8 până n 10 șoreci.

Despre ciuici, seu cucuveici, diceți D.-Vöstru, că atunci cându ele cãntă va fi focu mörte, fömete și câte și mai câte pe cându ele sunt paseri de nopte, car se nutrescu cu fluturi de nopte, gândaci și altele, și ceea-ce se crede despre ele, sunt numai credințe deșarte.

Ciocărlanulu, care de dimineță până sera înveselesc pre plugaru cu versulu seu plăcutu, se nutrescu cu vermi, gândaci și altele.

Gheunöia prinde o grămadă de insecte, car voescu a se incuba în scörțalor.

Barza aduce plugariulu asemenea unu folosu neprețuitu, prindendu o multime de șoreci, bröscu și șerpi veninoși.

— Öre mai sunt și alte animale folositoare plugarului, d-le învățatoriu?

— Mai sunt, bade Tomo! Ast-felu e sobolulu, care scöte mușinöiele prin grădin și câmpuri; elu mănăncă o grămadă de vermi și alte insecte seu gönge de pre sub pământu, car se incuibăz pe la rădăcinile pomilor și sëmănturilor. Der elu se pte și alunga ușor de prin grădin, dacă implăntamu socu prin gaurile lui, căci nu pte suferi mirosulu aceluia.

Ariciulu încă prăpădesce o multime de gönge, șoreci și chiar șerpi veninoși. Și pe lângă totu folosulu lui, nicu elu nu este cruțatu din partea unor ömeni; sedu amuță cu canii, se da pe mâna copiilor, ca să se jöce cu elu și se lu chinuască, și câte și mai câte trebuie se suferi bietulu animalu.

Liliaculu asemenea este unu animalu folositoru omulu, bade Tomo! căci totă noptea prinde fluturi de nopte și o multime de alte gönge stricătoare.

Despre liliaci credu ömenii, că sunt din șoreci, car mănăncă prescuri din biserice, fiindu-că ei mai cu sëmă în podurile bisericilor se ținu.

Intre animale singuru șoreci și cloșani sunt mai stricaciosi plugarului; der atăta dușman au aceste animale, după cum am vedutu, încatu soiulu lor trebuie se apună din an în an.

Intre paseri, stricătoare agriculturii sunt: ciöröle, țercile, cioicele și altele.

MULTE ȘI DE TOATE

Goethe și Klinger.

Marele poetu germanu, Goethe, se duce într'o di la amiculu seu din copilăria Klinger și ceru să vorbescă cu elu. Servitörö se depărta pe o clipită și veni cu răspunsulu, că stăpănu lu nu este acasă. D. Goethe audise însă vocea lui Klinger și de simți îndat, că acesta a vrutu să s'ascunde, poruncindu servitöröi să spună, că nu-i în acasă.

Câte-va zile mai târziu merse Klinger la Goethe și întrebă pe servitorulu lu, dacă pte vorbi cu stăpănu lu. „Elu nu este acasă!” strigă Goethe cu voce tare din ferestra sa. „Ce?” duse Klinger, der se nu cunoscu eu vocea ta?

Atunci îi răspunse Goethe ridendu cu al hohotu: „Sciu tu, Klinger, tu ești unu om nerușinat. Mai alaltăeri, când am fostu platinu, eu am credutu servitöröi tale, că se n'ai fi acasă, și tu acuma nu vrei să mă credi nicu chiar mie insumi!”

Plantațiunile de cafea în Ceylon.

Se scie, că cultura cafelei s'a introdusă la 1825 în acestă insulă și a înflorit până la 1870, când foile arbustului de cafea p au început a fi atacate de o maladiă curioasă. Paguba se tractăză la 50.000.000 livre sterlinge, și era naturalu, ca acestă pierdere să se manifesteze efectele în tote plantațiunile; mulți proprietari de plantațiuni să răciră, case mari de comerciu cădură și chiar cel din urmă lucratoru a simțitu urmările acestei maladii desastrose. Ca consecința s'au introdus culturii nou și ast-felu s'a încercatu și cultura ceaiulu chinușcu. Se pretinde, că cu ceaiulu s'a obținutu rezultate atât de bune, încatu cele

mai multe plantațiuni de cafea s'au înlocuită cu ceaiul.

Fulgerul în formă de bășică.

Revista „Zeitschrift für Elektrotechnik“ descrie un exemplu de fulger în formă de bășică, observat la biroul poștei din Oderberg, (Prusia.)

Unul din spectatori dice, că bășica se coborise din susul sălei pe masă, și că saltase de câte-va ori înainte de a plesni.

Puterea mâinilor la noi născuți.

Se știe, că unul din caracterele cele mai însemnate la maimuțe este aptitudinea de a se ține agățate de mâni, aptitudine care joacă un rol important în modul lor de existență și care le dezvoltă foarte mult mână.

Insula St. Elena,

pe care murise Napoleon I, ca exilat, devine acum loc climatice de cură. Dela deschiderea canalului Suez începe locuitorii insulei să suferă foarte mult în ce privește starea materială, de-ore-ce a stagnat în mod însemnat comunicațiunea pe mare.

Un mijloc universal de seos

petele, care curăță ori și ce pată din haine fără a se observa, că au fost păte; cu deosebire în sezonul de vară, când se poartă haine ușoare și deschise, acest mijloc este o neapărată trebuință.

Calendarul săptămânii.

AUGUST. are 31 zile. MĂSALAR.

Milionerii și etatea lor.

În decursul celor dintâi șapte luni ai anului curentă au murit în Anglia patru milioneri, care au lăsat după sine peste 20 milioane de franci.

etate înaintată se recomandă — a te face milioner!

O tragedie.

S'a petrecut la Turin. În strada Baretii, Nr. 10, locuia frânarul Degani cu femeia sa Emma Rivara și o fetiță de vre-o doi ani.

Emma avea un frate Giovanni, care era la spitalul de nebuni din Turin. De ore ce se părea vindecată, soră-sa îl scose din spital și se decisă să-l ducă la băile de mare din Genova.

Plecară amândoi, dăr pe drum își schimbă ideea și se întorseră în dărăt la Turin.

Bărbetul, Degani lipsea de acasă, pentru serviciul său.

Emma, frate-său și fetița cinară și apoi se culcară.

D'abia Emma începuse să adormă și nebunul, înarmat cu un pumnal lung, intră în camera soru-sei și o lovi de trei-deci de ori cu cuțitul.

Copila dormie înainte, liniștită, lângă mamă-sa.

Nebunul își trase apoi două focuri de revolver, dăr nu se nimeri.

Apoi fugi; Până acum n'a fost găsit.

Intre aceste sosi bărbatul. Pe patul plin de sânge, lângă masa în agoniă, copilă tot dormia!

Un om bogat mort de fome.

În zilele aceste a murit în Ursping cersitorul Iosif Goldberg. Medicul a constatat, că acel om a murit de fome.

Când însă au vizitat patul său, au găsit la el 50,000 marce tot în bancnote de câte 1000 de marce.

Acesta nu-i primul și singurul casu. Mare și puternică pte fi la câte un om. șgărcenia și lăcomia de bani.

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Table with columns: Productediv., Soia, Cursul, dela, până. Lists various grain types and their prices.

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Din 17 August st. n. 1894

Table with columns: Măsură sau greutatea, Calitatea, Valoarea triacă, fl. cr. Lists grain prices for 1 H.-L., 1 kil, and 100 kil.

Tergulul de rimători din Steinbruch.

La 12 August n. 1894. Starea rimătorilor a fost de 186,735 capete, la 7 August au intrat

1818 capete și au eșit 1524 rămânând la 8 August un număr de 187.029 capete.

Se notăză marfa: ungurăscă veche, grea dela 40. or. până la 41. or. marfa ungurăscă tineră grea dela 42.— or. până la 42 1/2 cr., de mijloc dela 42. or. până la 43.— or. ușoră dela 44. or. până la 45 or.

Marfa țărănescă grea dela 40. 1/2 până la 41. or. de mijloc dela 41.— or. până la 42.— or. ușoră dela 43. 1/2 or. până la 44. 1/2 cr.

Bursa de mărfuri din Budapesta. din 16 August n. 1894.

Table with columns: Săminte, Calitatea per Hect., Prețul per 100 ohilgr., dela, până. Lists seed prices for various types like Grâu Bănățenesc, Grâu de Tisa, etc.

Table with columns: Productediv., Soia, Cursul, dela, până. Lists various oil and other commodity prices.

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Din 17 August st. n. 1894

Table with columns: Măsură sau greutatea, Calitatea, Valoarea triacă, fl. cr. Lists grain prices for 1 H.-L., 1 kil, and 100 kil.

Cursul la bursa din Viena.

Din 16 August 1894. Renta ung. de aur 4% . . . 121.95 Renta de corone ung. 4% . . . 96.95

Bonuri rurale croate-slavone. . . 96.50 Imprum. ung. cu premii . . . 152.— Losuri pentru reg. Tisei și Segedin. 143.—

Cursul pieței Brașov.

Din 17 August 1894. Banconote rom. Cump. 9.77 Vënd. 9.79 Argint român. Cump. 9.70 Vënd. 9.75

Cursul losurilor private din 16 August 1894.

Table with columns: Valori, Cump., Vënd. Lists various exchange rates for different locations like Basilica, Clary, etc.

Bursa din Bucuresci

din 14 August n. 1894.

Table with columns: Valori, Cump., Vënd. Lists various financial instruments and their prices.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu. Redactor: responsabil Gregoriu Maior.

Un învețecel

în etate de 14 ani, absolvent de școlă normală, seu capitală română, care se cunoșcă cel puțin una din limbele patriei, se primesce numai decât în prăvălia de manufactură a subscrisului Ion Lazaroiu, comerant. Orăștie (Szászváros.)

Nr. 526.—1894.
a. f. c. sc. d.

Concursu la postu de profesor.

Prin acesta se escrie Concursu la o catedra ordinară la gimnasiul superioru fondationalu din Năsăud, pentru limba maghiară-latină, ori germană-latină, eventualu altă combinațiune din acestea.

Cei ce au calificatiune în acestu ramu, suntu provocați, ca până în 26 Augustu st. n. a c. se și înainteze cererile instruate în regulă la subșirisa comisiune administratore.

Plata profesorulu, ce e de a se alege în cei dintăi 3 ani de probă, e 700 fl., apoi plata de profesor ordinaru de 1000 fl., decenale de 10% și dreptu de pensiu.

Dela profesorulu, ce se va alege se cere, ca se posedă perfectu limba română, ca limba de propunere, atătu în scriere, cât și în vorbire.

Postulu e de a se ocupa în 1 Septemvre 1894.

Din ședința comisiunei administratore de fondurile centrali școlastice și de stipendie din districtulu Năsăudului, ținută în Năsăud la 11 Augustu 1894.

Secretarū: Președinte:
Nestorū Șimon m. p. Dr. Pavelū Tanco m. p.
482,8—3.

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei” a 5 cr. se potu cumpăra în librăria Nicolăe Ciurcu și în tutungeria I. Gross.

Ajutoru grabnicu și siguru

pentru

SUFERINTE DE STOMACHU ȘI URMARILE ACESTORA!!

Mijloculu celu mai bun și eficace pentu menținerea sănătății, curățirea sucuriloru precum și a sângelui și pentru promovarea unei mistuiri bune este deja pretutindene cunoscutulu și plăcutulu

„Dr. Rosa's Lebens-Balsam“.

Acestu balsam preparatu cu îngrijire din erburile alpine cele mai bune și tămăduitoare se dovedese ca forte folositoru în contra tuturor greutăților de mistuire căreia de stomachu, lipsa de apetițu, rigălele, congestiuniloru, haemorhoideloru etc. etc. În urma eficacității sale a devenitu acestu balsam acum unu singuru și doveditu medicamentu de casă popular.

Sticla mare costă 1 fl., mică 50 cr.

Mii de scrisori de recunoștință stau la dispoziți!

FIȚI ATENȚII!

Spre a evita înșelătorii, făcu pe fiecare atentu, că fiă-care sticlă cu Dr. Rosa's Lebens-Balsam, care singuru numai de mine este preparatu după receta originală, este învelitu în hărtia grosă albastră, care poartă în lungulu ei inscripți: Dr. Rosa's Lebens-Balsam din farmacia „zum schwarzen Adler“, B. Fragner, Prag, 205—34 în limba germană, boemă, ungară și franceză, și cari suntu provădute cu alăturata marcă a fabricii luată sub scutul legalu.

Dr. Rosa's Lebens-Balsam

Veritabilu se poțe procura numai în
Depositul principalu alu producătorulu

B. Fragner,

Farmacia „Zum schwarzen Adler“ Prag 205—3.

In Budapesta: la farmacia I. von Török.

Tote farmaciile din Brașov, precum și tote farmaciile mai mari din monarhia Austro-ungară au depositu din acestu balsam de viață.

Totu de acolo se poțe avea:

Alifa de casă universală de Praga

(Prager Universal-Heussalbe)

unu medicamentu siguru și prin mii de scrisori de mulțămire recunoscutu în contra tuturor inflamațiuniloru, rănilorū și umflăturiloru.

Acestu se întrebuințază cu succesu siguru la inflamațiun, la stagnațiunea laptelu și întărirea țitelorū cu ocaziunea iutercării copilulu, la abscese, ulcere, pustule cu puroiu, carbuncle; copturi la unghie, la panariții (ulcerațiun) la degete, la întărituri, umflături, tumorele glanduleloru limfatice, lipume etc. — Tote inflamațiunile, umflături, întărituri se vindecă în timpul celu mai scurtu; la casuri iuse, unde s'a formatu deja puroiul, absorbte buba și o vindecă în timpul celu mai scurtu fără dureri.

In cutiōre a 25 și 35 cr.

Fiți atenți!

De-ore-ce alifa de casă universală de Praga se imităză forte desu, făcu pe fiă-cine atentu, ca singuru numai la mine se preparăză după receta originală. Acesta este numai atunci veritabilu, decă cutiōr le din me'atū galbinu, în cari se pune, suntu înfășurate în hărtia roșă pe care se află tipărită în 9 limbi eslicațiunea cum se întrebuințeze, împachetate și în cartōne vinete, — cari suntu provădute cu marca fūbriceii de mai susu.

Balsamū pentru auđu.

(Gehör-Balsam)

Celu mai probatu și prin multe încercări celu mai temeinicu medicamentu pentru vindecarea auđului greu și spre redobândirea auđului perdutu. 1 Flacon 1 fl.

1.6 1.6

SENSAȚIE

facu orolōgele de busunar

Original Goldin remontoir, de Genf cu mecanismu de precisiune antimaguetu a acuma inventatu. Aceste orolōge lucraste admirabilu de elegantu nu se potu deosebi nici de specialiști, de cele de aur curatu. Capacurile forte frumosu ciselate, nu-i perdū fasonulu și pentru mersu regulatu se garanteză în scrișu pe terminu de 3 ani.

Prețulu unui orolōgiu 6 fl.

Lanțuri de Goldin cu carabinu de siguranță, fason sportu marei seu panteră cu 1 fl. 50 cr. Se dă la fiă-care orolōgiu unu tocū gratis. Aceste orolōge d'ja suntu introduse la cei mi mulți ampoiști ai căiloru ferate austro-ungare. Se potu procura exclusiv prin depoulu centralu:

ALFRED FISCHER, Wiena I Adlergasse 12.

5. **Verfälschte schwarze Seide.** Man verbrenne ein Musterchen des Stoffes von dem man kaufen will, und die etwaige Verfälschung tritt sofort zu Tage: Echte, rein gefärbte Seide fränfelt sofort zusammen, verlässt bald und hinterlässt wenig Asche von ganz hellbräunlicher Farbe. — Verfälschte Seide (die leicht speckig wird und bricht) brennt langsam fort, namentlich glimmen die „Schußfäden“ weiter (wenn sehr mit Farbstoff erschwert), und hinterlässt eine dunkelbraune Asche, die sich im Gegensatz zur echten Seide nicht fränfelt, sondern krümmt. Zerbrüht man die Asche der echten Seide, so zerfällt sie, die der verfälschten nicht. Die **Seiden-Fabrik G. Henneberg** (K. u. K. Hofliefer.), Zürich verwendet geru Mufter von ihren echten Seidenstoffen an Jedermann, und liefert einzelne Roben und ganze Stücke porto- und zollfrei in die Wohnung an Private. — Briefe kosten 10 fr. und Postkarten 5 fr. Porto nach der Schweiz.

ISVORULU Matild de BODOK

cea mai cristalina, în acid-carbonic cea mai bogată
apă minerală
alcalin-acide-ferruginosă a continentulu.

Isvoru ferruginosu de primulu rang!

Medicamentu cu cele mai strălucite succese în contra maladielor stomaculu, în contra nervosității, în contra maladielor cauzate din lipsă de sânge și cu deosebire în contra maladielor femeiloru etc.

Borviz de totă eleganța!

Apa minerală „MATILD“ se găsește în calitate proșpetă în depositulu subsemnatulu: **Brașov, strada Michail Weiss** (ulița poștei) Nr. 12, în tote birurile și cele mai multe băcării.

Prețulu unei sticle de 1 Litru (fără sticlă) 5 cr.

Cu totă stima:

Administrațiunea isvorulu și depositu de exportațiune

IOSIF GYÖRGY

(Transilvania.) **Bodok.** (Transilvania.)

471,12—10.

Nutrețu pentru oi.

Pe moșia D-lui **LUDOVICU SIMONU**, mare proprietaru în Sângeorgiulu de Câmpia (comitatulu Clușialu, cerculu Ormenișulu) se recomandă pentru oieri

Patru jireți (șire) de fenū
neploatu, escelentu nutrețu pentru oi;

2-3 jireți de trifoiu,

de asemenea neploatu, cuprindendū la 300 carē nutrețu de classa primă.

Apoi **pășune pentru oi** de toamnă și primăveră, **peste 300 carē pae de grâu și orzū**, secerate în pargă.

Tote cu prețu moderatū.

A se adresa la proprietarulū în Sângeorgiulu de Câmpia (p. u. Uzdi-Szt.-Péter).

Nutrețu pentru oi.

Dintre tote hărtiile pentru țigaretu este recunoscuta de cea mai bună hărtia de țigaretu veritabilă frantuzescă

„Le Gloria“

fabricațiunea d-lorū

JOSIFU BARDOU & FILS

în PERPIGNAN—PARIS.

60 medalii de aurū, 16 diplome de onore mari, 20 diplome „Hors Concours“.

„Le Gloria“ este hărtia, care în finețā și bunătate întrece tote celelalte hărtii de țigaretu ce există.

„Le Gloria“ este numai atunci veritabilă, decă fiă-care cārticică poartă firma **IOSIFU BARDOU & FILS**.

„Le Gloria“ se efectuezā cu marginele netede seu crestate (perforate).

„Le Gloria“ se efectuezā și ca tuburi și adecā într'o calitate neîntrecută de fină.

„Le Gloria“ este de căpētatu în Brașovū la tote marchetăniile și băcării en-gros, precum și la fiă care debitantū mai bunū de tutunū.